

ПОЛИТИКИН

4

динара

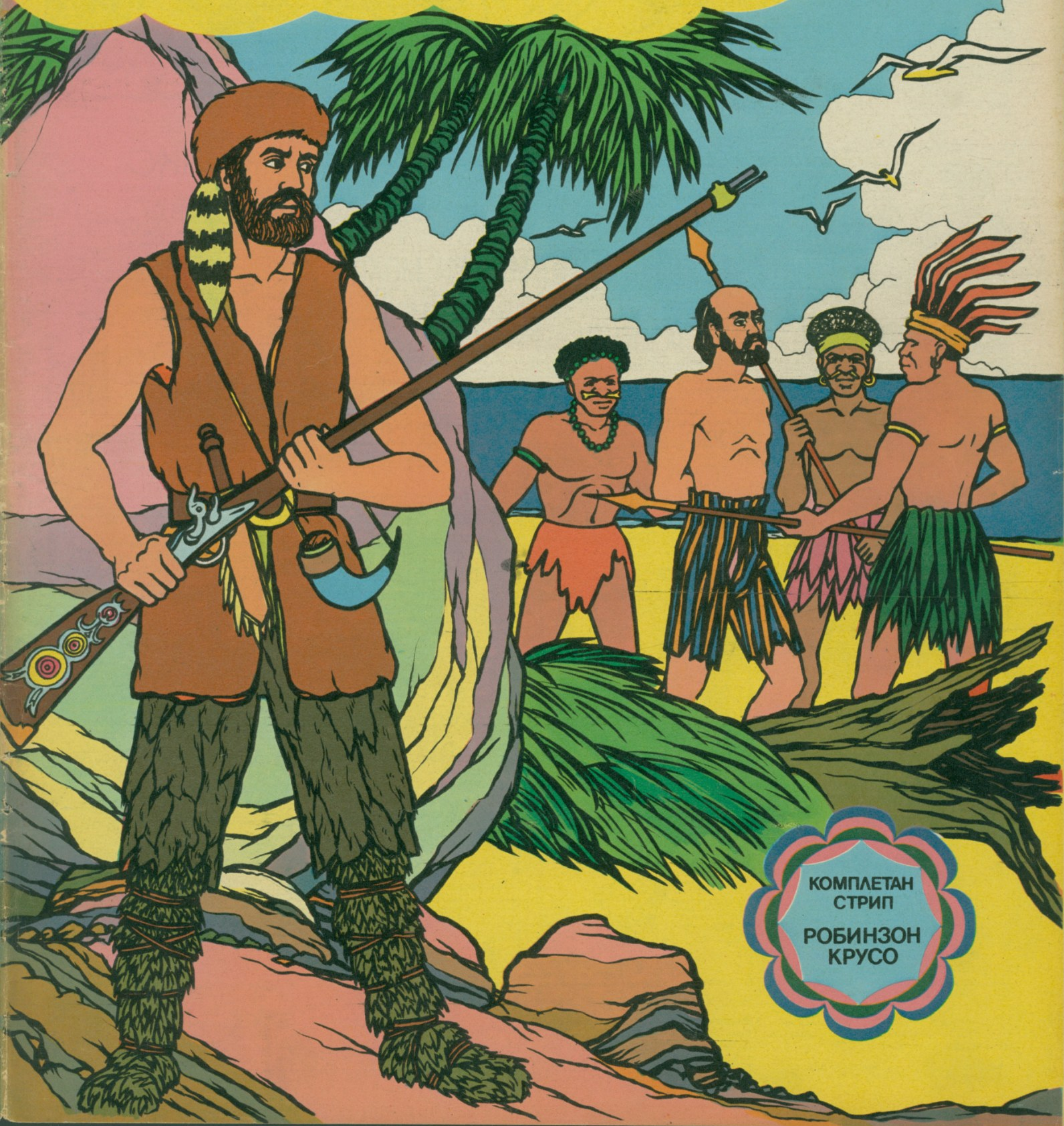

БРОЈ

1201

ЗАБАВНИК

3.1.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
РОБИНЗОН
КРУСО

Ripley

Веровати или не!

КАМЕН

КОЈИ ИЗГЛЕДА КАО ЛИЦЕ ЛИСИЦЕ НАШАО ЈЕ КЕНЕТ КАНЗЕН ИЗ СЕВЕН ХИЛЗА (САД).

Из овог РОГА ЗА ПИКЕ ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА

КОЈИ ЈЕ НАЂЕН У ГАЛЕНХУСУ (ДАНСКА) ПИЛИ СУ ПРЕ 2500 ГОДИНА.

Дрво

ГИНКО

ЗА КОЈЕ СЕ СМАТРА ДА ЈЕ НАЈСТАРИЈА ВРСТА ДРВЕТА НА СВЕТУ ПОЈАВИЛО СЕ НА ЗЕМЉИ ПРЕ 200.000.000 ГОДИНА.

НАЈСТРАШНИЈИ ИСПИТ У ИСТОРИЈИ

НЕКАД СУ У КИНИ СВИ КАНДИДАТИ ЗА ВИСОКЕ ПОЛОЖАЈЕ У КИНСКИМ ПРОВИНЦИЈАМА МОРАЛИ ДА НАПИШУ ЕСЕЈ О КОНФУЦИЈЕВОМ ЖИВОТУ И УЧЕЊУ И ТО ЗАТВОРЕНИ НА 14 ДАНА ПО БЕЛИЈАМА ТОЛИКО МАЛИМ ДА У ЊИМА НИСУ МОГЛИ НИ ДА ЛЕГНУ.

МУРАРИ МОХАН АДТИЈА

ИЗ КАЛКУТЕ (ИНДИЈА) ИМАО ЈЕ НА ЛЕВОЈ РУЦИ НОКТЕ ЧИЈА ЈЕ УКУПНА ДУЖИНА ИЗНОСИЛА 135 САНТИМЕТРА.

СПОМЕНИК НА ГРОбЉУ У СПРИНГДЕЈЛУ (САД)

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЧ ЧУЛИ ДА...

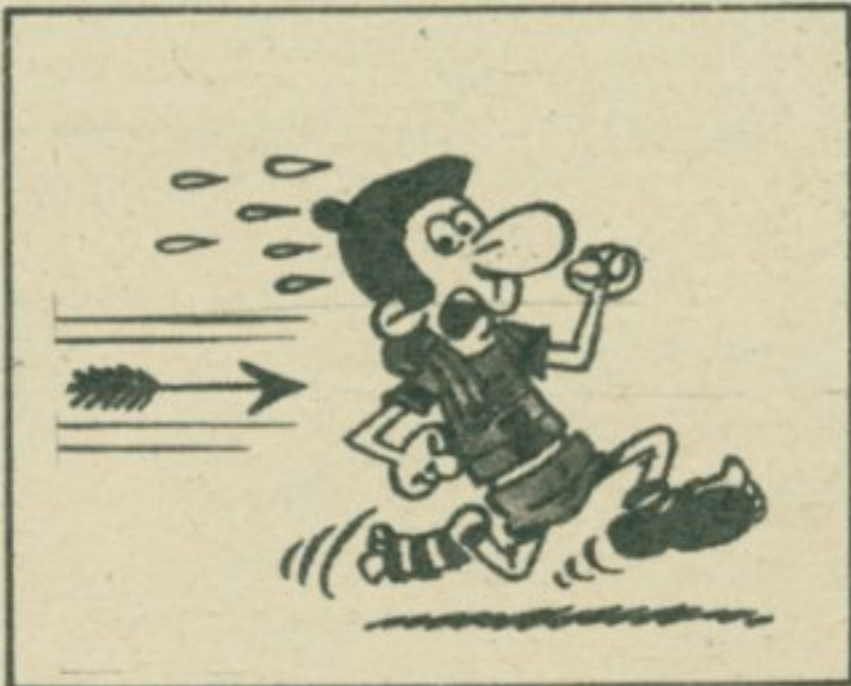
● канадски дабар носи своје младунце у „рукама“.

● волапик, један од првих вештачких језика на свету и претеча есперанта измислио је Јохан Шејер (1831 — 1912) из Констанце у Немачкој, и то, кажу, у сну. „Волапик“ има данас око милион присталица у свету.

● сматра се да су римске стреле биле убојите и на даљини од 150 метара.

● стручњаци једне енглеске фирме конструисали су малу цепну лампу која се пали кад

бука пређе 80 децибела (што се иначе сматра критичном границом). Лампа је намењена становницима великих градова који су се толико навикли на буку да је више и не примећују иако она штетно утиче на њихов организам.

● јужноафрички зец прави скокове дуге и до девет метара.

● биљке изложене извесној дози радиоактивности дају „потомке“ који се разликују од њих. Те нове биљке које имају другачије особине природњаци

називају мутантима. Тако према њиховом мишљењу соја брже зри; плодови брескве су већи; жита имају више протеина. Једна врста пиринча, звана „алорио“, која иначе даје високе приносе, има сувише високу стабљику коју ветар често ломе. Међутим, ако се изложи слабом зрачењу она може да да два мутанта с краћим стабљикама. На овај начин, сматрају научници, атомска енергија отвара нови пут за борбу против глади у свету.

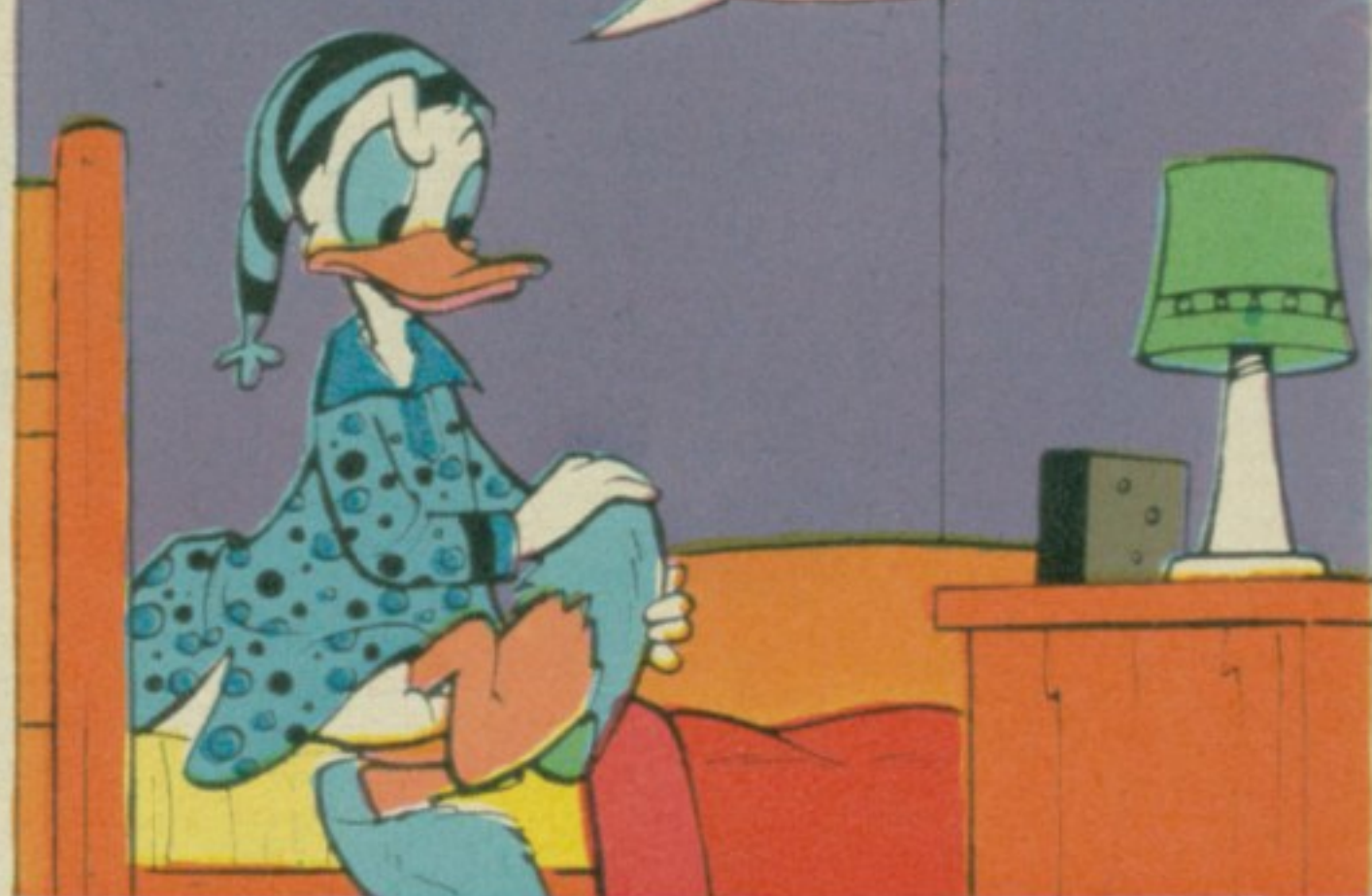
WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

УЖАС ЈЕДАН! ЗА КИЛО
ПАРДАДЈЗА ТРЕБА ДАТИ
ЦЕЛУ ДНЕВНИЦУ!

МОРАЋУ
ДА ТРАЖИМ
ПОВИШИ-
ЦУ!

ДАЈ НАМ
ДЕСЕТ
'ИЉАДА,
УЈКА ПАЈО,
ДА КУПИМО
ПО
ЈЕДАН
КОРНЕТ!

ЕТО... ДАЋУ ВАМ
ОВУ ЛЕПОТИЦУ ЗА
30
МИЛИО-
НА!

ДВЕ СПАВАЋЕ
СОБЕ, КУПАТИЛЦЕ И
КУХИЊИЦА ЗА СВЕГА
СТО МИЛИО-
НА!

Copyright © 1974
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

А БУТЕР И
ЏЕМ? ЗАР САМО
СУВ ПРЕПЕЧЕН
ХЛЕБ?!

БУДИТЕ СРЕЋНИ
ШТО НА ОВОЈ СКУ-
ПОКИ И ТО МОГУ
ДА ВАМ ПРУ-
ЖИМ!

Милан Ђенадић из Клења: утврдио сам да потичемо од Марка Стопоње који се у Мачву доселио из Гацка, негде око 1650. године.

У ПОТРАЗИ

О СВОЈИМ ДАЉИМ ПРЕЦИМА ВЕЋИНА ОД НАС НЕ ЗНА ГОТОВО НИШТА! Проверите то на себи и својим познаницима!

Онај ко се први сетио да почне с бележењем имена својих предака, мора се признати, није то учинио ни из превеликог поштовања, ни из љубави према њима. Урадио је то из чисте себичности: трудећи се да њих прикаже што већим и значајнијим, уједно је и себи придавао већу важност. Тако су, слободно се може рећи, први родослови и први фалсификати рођени истог дана!

Били су то углавном родослови владара који су настојали да своје порекло

повежу с неком познатом и моћном личношћу из прошлости и тиме себе прикажу као једине законите и „богом изабране“ наследнике престола.

СОЛОМОН И КРАЉИЦА ОД САБЕ

Најстарији родослов на свету има етиопијска династија којој је припадао и цар Хаиле Селасије. У њему стоји записано да ова лоза потиче од пре 3.000

година, тачније од оног дана кад су се срели мудри краљ Соломон и лепа краљица од Сабе! И касније, поготову у средњем веку кад су родослови цветали, многи владари и племићи нису се устезали да у „корен“ свог породичног стабла ставе Виљема Освајача, легендарног краља Артура, па и самога свевишњег!

Чак и данас, кад се крунисане главе могу избројати на прсте, спорови око појединих родослова и даље трају. Међу потомцима некадашњих племића строго се води рачуна да неко случајно не „фалсификује“ бабу и присвоји претке на које нема право. Ништа мање од њих нису уображени и сујетни неки грађани богаташи: у трци за „племенитим“ пореклом многи су амерички милионери скупо платили измишљеног прадеду.

Но, оставимо по страни царе и краљеве. И тајште грађане који уживају у лажним прецима. Они ипак представљају само једну смешну крајност. Али, постоји и друга, много раширенија и ближе нама.

СЕОБЕ

Данас у целом свету, па и код нас, ретко ко живи тамо где су му се родитељи родили и одакле су му преци. Велике сеобе из села у град непрекидно трају, сељаци се и из једног краја земље у други, па и из државе у државу. Колико становници једног великог индустријског града, рецимо, знају о својим старима, о селу или вароши у којој су живели?

Мала анкета спроведена међу читаоцима „Политикиног забавника“ показала је да многи ученици основне школе не знају чак ни

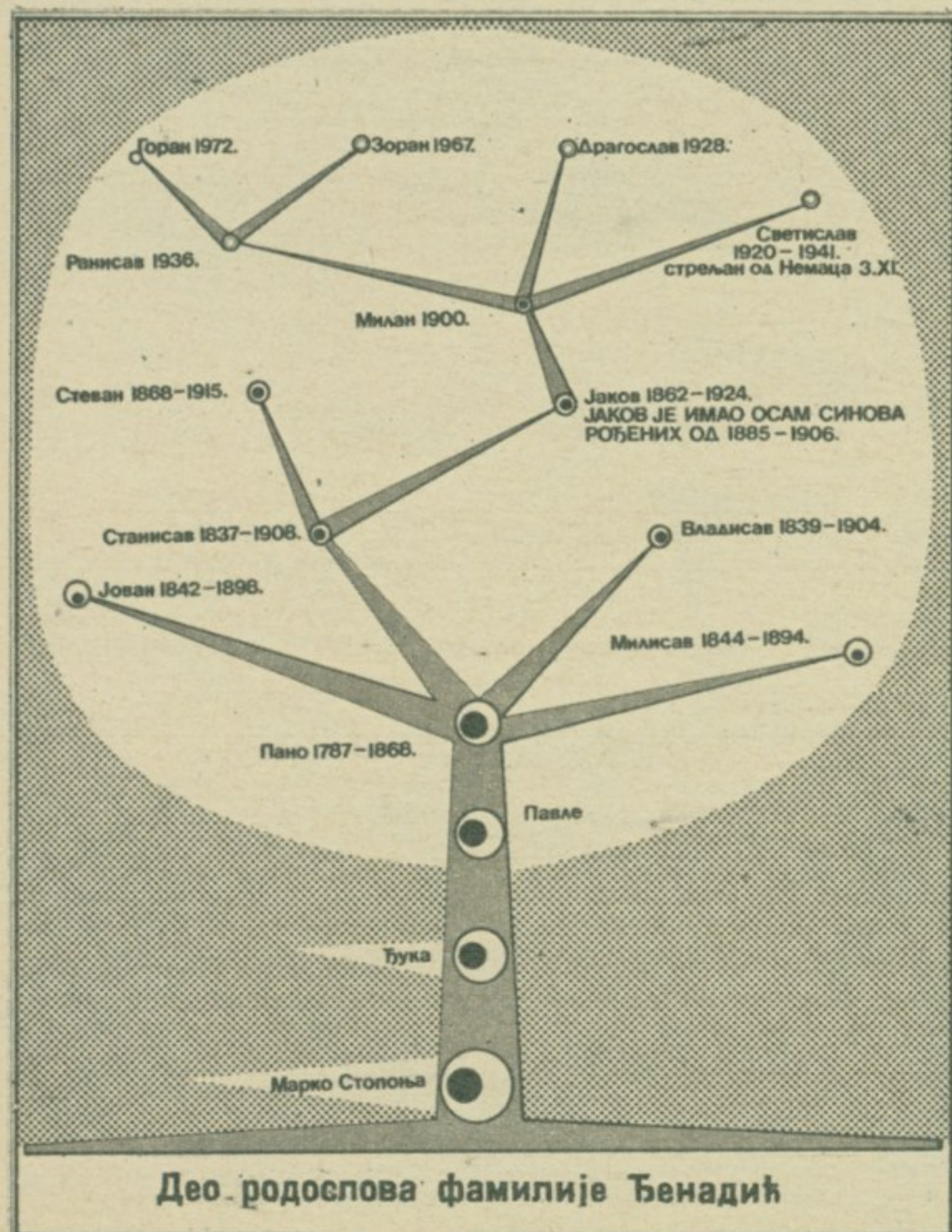
како им се зову деда и баба! Одмах да кажемо да ни генерација њихових родитеља — то су отприлике четрдесетогодишњаци — није ништа обавештенија. Штавише, међу основцима је већи број оних који су знали име свог прадеде или прабабе него међу њиховим родитељима! (Разлог је вероватно у томе што је људски век данас дужи, па праунци често „затекну“ прадеду или прабабу живе и тако их запамте.)

Најбоље и најдаље у прошлост познају своје претке старије генерације, оне од преко педесет година, али и међу њима ретко се нађе ко уме да каже бар како му се звао чукундеда.

А ко су, на пример, преци београдских ђака? Ево имена њихових прадеда и прабаба: Макса, Воја, Спасоје, Тала, Новица, Кија,

Халид, Димитрије, Гина, Божана, Стоимен, Делфина, Васка, Стипан, Светозар, Јелка, Шида, Фатима, Мате, Пашко, Анђа, Тијана, Динка, Васиљка, Нико, Матија, Јуре, Срета, Уршула... Њихови праунци умели су понегде да уз име ставе и место одакле су им преци: село Меча из Херцеговине, Грачац (Лика), Придворица код Прокупља, Атеница код Чачка, Призрен, Браковићи на Дрини, село Кололец код Косовске Каменице, Гламоч, Смедерево, Муштуште, Дубрава на Косову, Сушак, Жиљци у Брусу, село Почевина у Србији, Смедерево, Крагујевац, Мостар, Ниш, Прелог, Угринасви, Житорађе, Пљевља, Гламоч, Горица...

И ту је крај. Готово ниједан није могао да наведе које је године рођен његов прадеда или прабаба, још мање чиме су се бавили, колико су деце имали, как-

ТВРДОГЛАВИ ДОН ПЕДРО

Са истим оним жаром с којим се трудила да себе учини што важнијом и „племенитијом“, властела се задрто борила да у своје друштво не прими неког „уљеза“. У томе је, ваљда, најдаље отишао наш Дубровник који се, по угледу на Венецију, веома рано готово потпуно затворио и у своју Златну књигу племића није уписивао нова имена ма како њихови власници били славни или богати, или чак и једно и друго. То је најбоље искусио на својој кожи адмирал Петар Охмушевић, син богатог бродовласника и трговца Ивеље из Сланог крај Дубровника.

Заједно с тројицом браће Петар је ступио службу шпанског краља и ту се убрзо истакао као вешт морепловац и храбар ратник. Учествовао је у чувеној поморској бици код Лепанта и допринео победи над Турцима. С „Непобедивом армадом“ имао је у поход на Енглеску заповедајући ескадром од 12 својих великих бродова...

Но, и поред блиставе војне каријере — на крају живота носио је чак титулу адмирала и врховног заповедника флоте Западне Индије — у друштву надмених Шпанаца осећао се као човек нижег реда: није имао племићку титулу! Дуб-

ЗА ПРАДЕДОМ

ви су били људи, неку њихову особину.

Да ли је добро да тако брзо заборавимо своје старе?

— Ја не бих рекао да је добро — каже седамдесет четворогодишњи Милан Ђенадић из Клења у Мачви који је успео да открије своје претке уназад све до 1650. године!

Како је то постигао?

ИМАО ЈЕ ЖУТЕ БРКОВЕ

— Кад сам био мали — објашњава стари Ђенадић — чуо сам да наша породица потиче од Гацка и да смо потомци Марка Стопоње који се овде доселио полсвинем 17. века. Да ли му је то Стопоња презиме или надимак нисам знао, као ни зашто је кренуо из Херцеговине: је ли то била нека општа сеоба, бекство од освете, пред кутом, непријатељем или од глади? Први пут чуо сам за родослов као дете од учитеља

Николе Јањића који је некоме у селу правио породично стабло, па ме то заинтересовало. Кад сам напунио тринаест година почео сам и ја да прикупљам податке за нас Ђенадиће и да их бележим. (Све што се запамти може и да се заборави, а писано остаје и не мења се.)

Ишао сам у општину, гледао у црквене књиге, у опсменике на клењачком гробљу, распитивао се код старијих људи и проверавао. Тако сам, још као дете, питао једног старца који је бис рођен 1830. за мог деду Пана и он ми га је тако описао да га и сад тачно видим: жути опуштени бркови, истурене јагодице, крупне шаке. Од оца Јакова, који је много знао о старим временима и умео лепо да прича, дознао сам како смо променили презиме: по мојој чукунбаби Ђенадији која је остала удовица иза мужа Павла, а била самостална и способна и више него да је мушка глава...

Пуну двадесет и једну годину бележио сам и сакупљао податке и најзад

1934. родослов Ђенадића био је готов. Заинтересовали су се за мој посао и новинари и неки професори... А кад је у „Гласу Подриња“ објављен наш родослов, срео ме је једног дана у Богатићу Радован Грба, службеник у Социјалном, и поздравио речима: „Здраво, рођаче“.

— Какви смо ми рођаци — зачудио сам се — кад си ти из Хрватске, а ја одавде из Мачве.

— Е, да видиш и јесмо — одговорио ми је Грба смејући се. — Читао сам у новинама да потичеш од Стопоња а моја мајка Милица носила је то презиме као девојка и њени су били из Гацка и тамо су још увек. — Много сам се обрадовао кад сам чуо да ово презиме заиста постоји и то баш у нашем старом крају и надам се, кад ми синовац купи ауто, да ћу још стићи да одем у Херцеговину и потражим своју фамилију.

Позивамо све читаоце Политикиног Забавника који се баве вођењем родослова да нам пошаљу дупликате својих цртежа и опишу како су дошли до података о својим прецима. Најинтересантије, најбоље документоване и оне који представљају најбоља графичка решења објавићемо и награђива. Пишите на адресу: Политикин Забавник, 11001 Београд, поштански фах 124, са назнаком „Родослов“.

Наташа Петров, ученица III, разреда Основне школе „Влада Аксентијевић“ из Београда: моја прабаба Тапа још је жива у Смедереву. Ја имам 9 година, моја мама Гордана 29, баба Јепена не знам тачно, а прабаба сигурно 80.

СВЕ ЈЕ ТАЧНО

Професора Београдског универзитета др Владана Недића, који иначе познаје Милана Ђенадића из Клења као сакупљача народних прича, пословица и анегдота, питали смо шта мисли о овом родослову.

— Проверавао сам генеалогiju Милана Ђенадића у Архиву Србије — каже др Недић — и тамо у „тефтерима“ из доба књаза Милоша који су вођени због пресеца (колико има брава, кола, мушке и женске челади) за његове претке из

19. века нашао истоветне податке са онима које је он навео. Уопште, мислим да је вођење родовних стабала интересантно и значајно не само за историју већ и за етнологију и историју књижевности...

А можда и за нас саме!

Пробајте да уз помоћ укупана и родбине направите родослов своје породице: забележите имена бабе и деде, и с очеве и с мајчине стране (укупно четири), прадеде и прабабе (свако од нас има их осам), а ако успете и даље. Не заборавите године кад су живели, крај село.

— Уз пут сазнаћете не само више о својим старима којих да није било не би било ни вас — тврди Милан Ђенадић — него ћете знати више и сами о себи! Као што сам ја открио да нисам само Мачванин већ исто тако и Херцеговац.

В. Смиљанић

ровник, међутим, није показао нимало разумевања за патње славољубивог адмирала. Тада се Петар, или дон Педро од Ивела, како су га звали Шпанци, наљутио и одлучио да сам реши проблем.

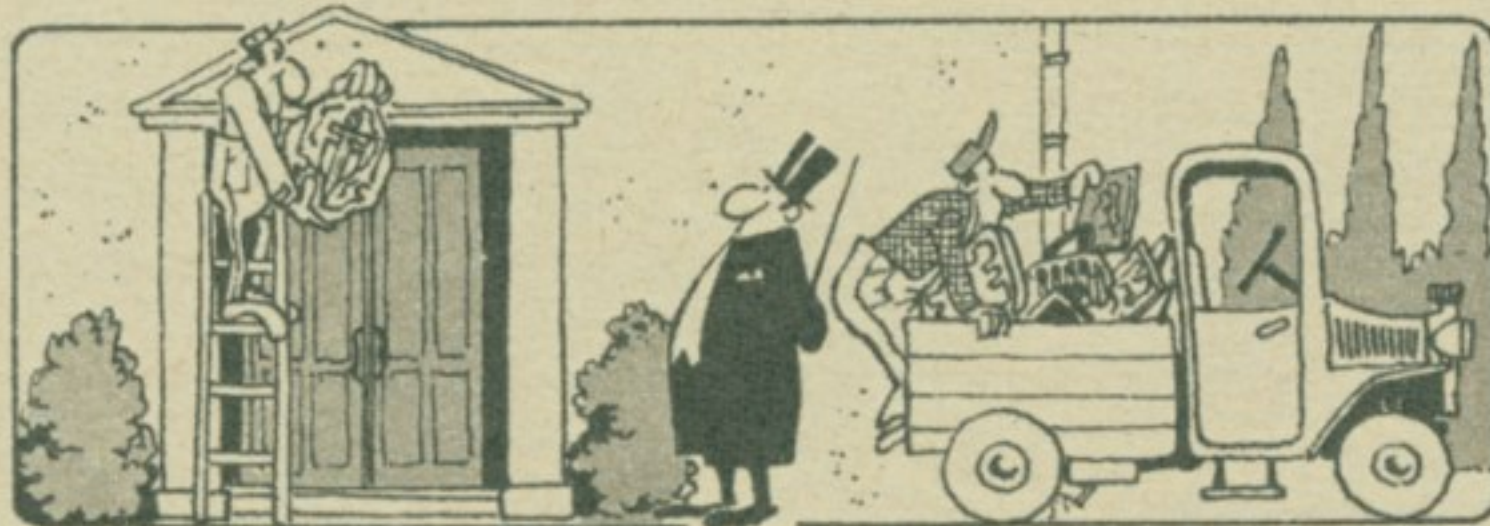
Уз помоћ свог рођака фра Симеона Охмућевића, човека ретке интелигенције и образовања, дао се на прибављање „доказа“ да Охмућевићи, родом из Херцеговине, потичу од Хреља од Костура, феудалца цара Душана (то је онај Реља Крилатица из народних песама). Наравно, сви су били лажни. Дубровник није ни тренутно на њих, али је зато напуљски краљ, коме се дон Педро обратио, прихватио ове „потврде“ и подарио му најзад, после много година упорне борбе, толико жељену повељу племића.

ПРЕДАК И ПО

Према анкети коју је спровео Француски институт за статистику, у Француској живе 263 грађанина који тврде да су директни потомци Наполеона Бонапарте и 46 Францускиња које настоје да им се верује како воде порекло од Јованке Орлеанке!

ТОТО — НЕМАЊИЋ

Популарни италијански глумац Тото припадао је једној од најстаријих племићких кућа Напуља за коју се сматра да потиче још од римских патриција. Али, то није све. По женској линији, бар тако стоји у његовом родослову, он води порекло од Немањића, тачније, од Душановог полубрата Синише!

ГРОФ ИЗ ОКЛАХОМЕ

Грађани Сједињених Држава су случај за себе.

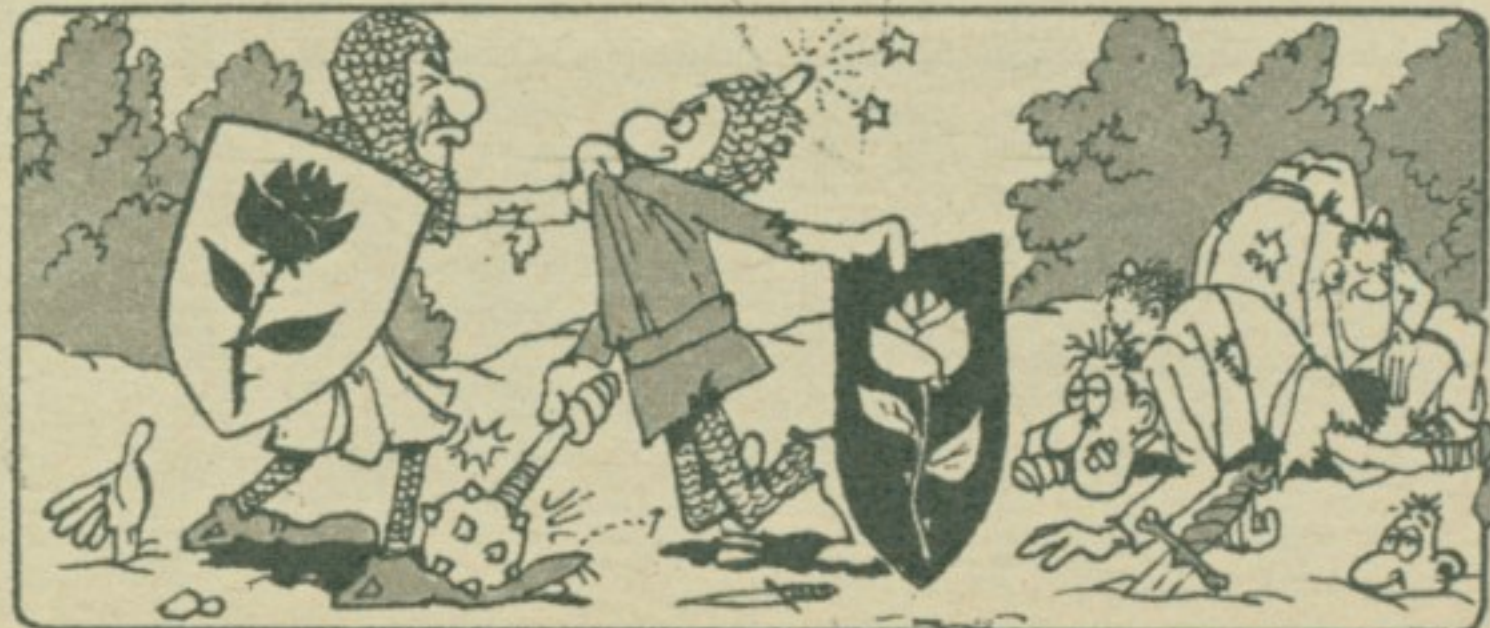
Из ове велике прекоокеанске републике „без староседелаца“ (од осам грађана Њујорка пет је рођено у иностранству!) има доста оних који сваке године крећу у потрагу за својим пореклом на Стари континент, с тежњом да сазнају ко су, одакле су. Али има и других, оних богатих који зидајући хипермодерне куће остављају изнад довратка празан простор — за свој грб! Ти најлакше и „залутају“ у Европи.

Свој проблем око откривања порекла поверавају специјалним установама — кажу да су оне најбоље у Француској — које им, уз богату накнаду, прибављају документа о племенитим прецима. И тако Питер Бошам, рођен у месту Гутри у Оклахоми, додаје свом имену титулу грофа од Артоа, богати зубар Хари Смит из Конектиката постаје кнез од Еригембурга...

И, што је најинтересантије, већина од њих показујући с поносом грб свога прадеде и китњаста стара документа, и сама почиње да верује како у њиховим жилама тече „плава крв“.

РАТ ЦРВЕНЕ И БЕЛЕ РУЖЕ

Није нимало случајно што су се званични састављачи родослова најпре појавили у Енглеској. Било је то у јеку борби две чувене породице: Ланкастер и Јорк (рат Црвене и Беле руже 1455—1485). Обе су желеле исто — да своје порекло вежу за Едварда III и тако стекну право на упражњени енглески престо.

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА

Најмлађи а најбољи!

Знате ли која четири клуба Прве фудбалске лиге носе имена својих градова?

Колико износи светски рекорд у скоку увис, ко га држи и од када?

Којим нацијама припадају познати бициклиста Жак Анкетил, атлетичар Кипчонго Кеино, мотоциклиста Ове Фундин и фудбалер Уве Зелер?

3

4 Са колико метара раздаљине се изводи најстрожа казна у ватерполу?

ОДГОВОРИ:
1. То су Ријека, Београд, Сарајево и Боп. 2. Светски рекорд у скоку увис износи 230 центиметара а постигао га је 1973. године Двајт Стоунс из САД. 3. Жак Анкетил је Француз; Кипчонго Кеино је Кенијац; Ове Фундин из Шведске; Уве Зелер је из Западне Немачке. 4. Са раздаљине од четири метра и зове се четврат. 5. Пеле је имао само 17 година када је његов тим Бразил постао светски првак 1958. године у Шведској.

5

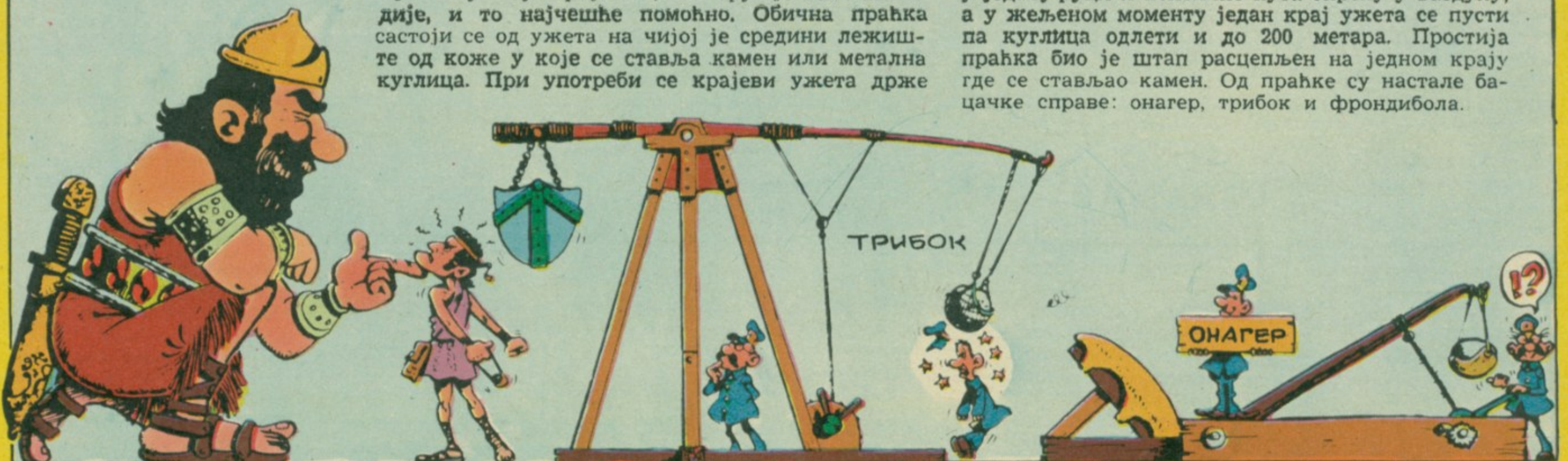
Ко је био најмлађи члан екипе светског фудбалског првака и када?

Слобода се брани и оружјем...

3

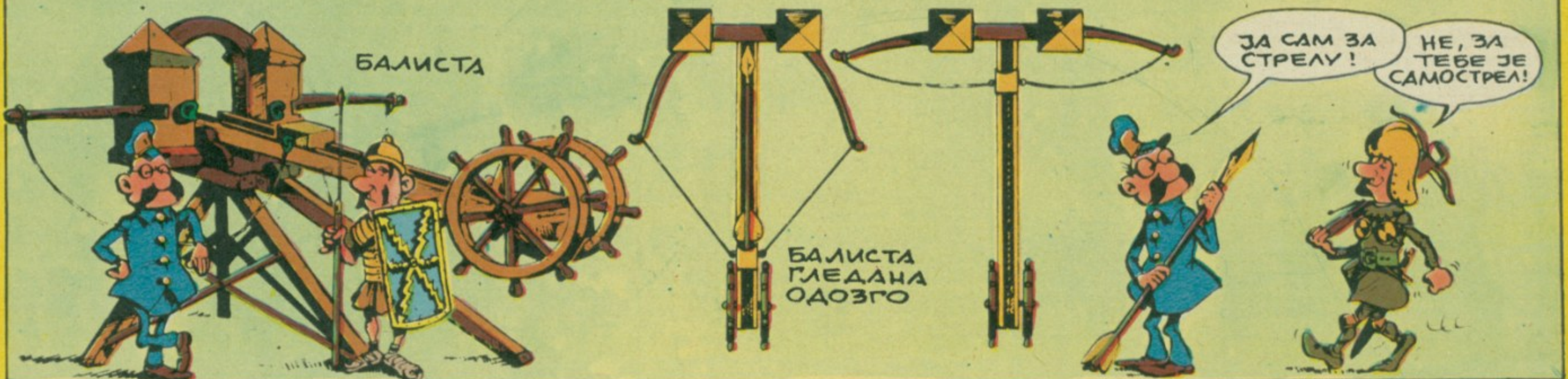
Праћка је најстарије бацачко оружје лаке пешадије, и то најчешће помоћно. Обична праћка састоји се од ужета на чијој је средини лежиште од коже у које се ставља камен или метална куглица. При употреби се крајеви ужета држе

у једној руци и неколико пута окрену у ваздуху, а у жељеном моменту један крај ужета се пусти па куглица одлети и до 200 метара. Простија праћка био је штап расцепљен на једном крају где се стављао камен. Од праћке су настале бацачке справе: онагер, трибок и фронтдибола.

Балиста (латиноки ballista) је справа за бацање пројектила, чешће стрела. Пројектил се избацивао помоћу затегнутих конопца на одстојању од око 150 корака. Ову справу нарочито су

користили римски војници и сматра се да је она претеча артиљерије. Од балисте је постала реч балистика која означава науку која се бави кретањем зрна из ватреног оружја.

СТРАШНИ Ел Карничеро

Изненада, ивица снежне заравни нестала је испод Дејвових ногу и он је почео да пада у провалију заједно с тоном снега и камења.

— Пењи се! — довикнуо је Мексвел свом несрећном другу.

Цим Мексвел и Дејв Харах пажљиво су се спуштали ивицом леденог превоја. Пре пола часа ова два млада планинара освојила су Јерупају — Ледену планину, 6632 метра висок врх у перуанским Андима. Друго име за овај масив је Ел Карничеро (Месар) зато што личи на оштрицу огромне секире која пара не бо. Међутим, алпинисти га зову Месар из сасвим других разлога.

Цим се зауставио за тренутак на малој снежној заравни да би снимио Дејва у леденој дивљини перуанских Анда које су успели да победе. Изненада, дошло је до несреће. Ивица снежне заравни нестала је испод Дејвових ногу и следећег тренутка он је већ падао кроз празан простор заједно с тоном снега и камења! Конопцем којим је био везан за Мексвела — младићи су били повезани ради сигурности — био је дужак 36 метара и Дејв је падао у провалију све док се уже није затегло. Срећом, Мексвел је имао времена да се баци на тло и зарије у ивицу превоја цепин за чију је држаљу био везан други крај конопца. Дејв Харах престао је да пада: висио је изнад глечера који се налазио 1200 метара испод њега!

ОШТРИЦА БРИЈАЧА

Мало је планинара икад покушало да освоји Месар који су многи стручњаци оценили као најтежи успон до 7500 метара на читавој Земљиној кугли. Једна немачка експедиција опробала је срећу 1936. године и успела да се попне на 600 метара од врха. Многи други су такође покушали да савладају Месар, али нико није доспео даље. Није ни чудо: падина Јерупаје страховито је стрма, а њене ивице, столећима шибане јаким ветровима, танке су као оштрица бријача.

Године 1950. експедиција америчког Универзитета Харвард кренула је да украти неосвојиву планину. Шест чланова експедиције били су искусни алпинисти, имали су за собом многе освојене врхове у Стеновитим планинама Канаде и Сједињених Америчких

Држава, а уз то сви су били млади и снажни. Овде их је очекивала битка са високим стенама, снегом и ледом. Свакога дана тропско сунце је обасјавало Јерупају и њене падине су одзвањале од огромних лавина.

НА КОНОПЦУ ИЗНАД ГЛЕЧЕРА

После три исцрпљујуће недеље успињања под тешким условима, само двојица из експедиције, Дејв Харах и Цим Мексвел, били су довољно способни да изврше коначни напад на врх. Остали су одустали јер су патили од висинске болести, промрзлина и других непријатности.

Тако су, 31. јула 1950. године, Харах и Мексвел пошли у освајање врха Месара. Ни један ни други нису били у пуној форми за такав подухват — нарочито су им стопала задавала бригу јер су била стално изложена опасности од смрзавања. Али они су се ипак, сантиметар по сантиметар, пели према врху. У 5.30 часова по подне коначно су дошли до самог врха и наизменично стајали на малој, ветром шибаној леденој заравни највишег врха Јерупаје! Фотографиласли су један другог пре него што су почели спуск који је иначе у планинама — а нарочито на оваквој каква је био Месар — готово исто тако тежак као успон, а по правилу знатно опаснији. Затим су застали да се још једном сликају и то замало није довело до трагедије...

У паду је Дејв Харах повредио

ребра, а страх који је доживео био је такав да му је паралисао мисли. Срећом, конопцем је био од најлона, па је његова еластичност донекле ублажила страховити удар приликом падања. Обичан конопцем би Дејва сигурно пресекао напола а вероватно повукао и Цима Мексвела преко ивице превоја у провалију.

Кад се прибавио од првог изненађења, Мексвел се полако удаљио од ивице провалије. Био је свестан да, без обзира колико се трудио, ни у ком случају неће моћи да извуче Дејва горе. Све што је могао да учини било је да држи Дејва у нади да се неће одвалити још један део стене и снега.

— Пењи се! — довикивао је несрећном другу. — Пењи се!

За дивно чудо, Дејв је успео да се поспне три метра уз конопцем као акробата, упркос страшном болу који је осећао. После бесконачног напрезања и љуљања на конопцу, успео је да дође до места на коме је могао да додирне ледени зид стене.

Уследило је пуних 45 минута очајничког гребња, копрцања и пењања, поновног падања у празан простор, све док се коначно његово лице није појавило изнад ивице превоја. Уз помоћ Мексвела, Дејв је успео да се пребаци преко ивице и сруши у снег кашљући и дахћући. Мексвел је био у стању да проговори само једну реченицу:

— Ала се радујем што те опет видим!

Харах је трпео велике болове. Покушао је да устане, али се тетурао као грогирани боксер. Једва је могао да говори. Било је већ веома касно. Нису смели да изгубе више ни тренутка.

Док су се опрезно спуштали,

умало да се догоди друга несрећа. Велика громада снега одвалила се баш испред Мексвелових ногу и он је једва успео да на време устукне. Дејв је прошаптао:

— Да си ти случајно пао преко ивице, ја не бих могао да те задржим као ти мене!

ПРОМРЗЛИ АЛИ ЖИВИ

Провели су ноћ у малој леденој шпилји. Стопала су им била промрзла и утрнула и, мада су покушавали, нису успевали да поврате циркулацију крви. Кад су сутрадан стигли до шатора који су полегли пред сам почетак успона на врх, хтели су да се мало одморе, али су им стопала само још више отекала, тако да су имали муке да скину чизме. Тетурали су се низ планину и баш кад су били на измаку снаге после неколико падова, наишли су на остале чланове експедиције.

Цим Мексвел се срушио потпуно исцрпљен на једну врећу за спавање чим су дошли до бивака. Дејва Хараха су хитно одвели даље низ планину да би спасли његова стопала, а можда и живот. Освојили су Месар, али планина се осветила њиховој храбрости. Харах је од смрзотине изгубио све прсте на ногама, а Мексвел „само“ три.

Али, били су живи и задовољни. Како је то касније рекао један од њих: „Пењући се на врх планине живели смо пунијим животом него многи људи за цео свој век“.

Д. П.

САВРЕМЕНИ БРОДОВИ

"ЈУГОЛИНИЈА" - РИЈЕКА

ДО МЕ

„Југолинија“ је наше највеће поморско-бродарско предузеће за међународни поморски превоз робе и путника. Преко шездесет најсавременијих моторних бродова „Југолиније“ одржава сталне линије између Јадрана и Северне Европе, Блиског истока, Северне Америке, Мексичког залива, Јужне Америке (источна обала), Леванта и линије преко Суеца: Јадран — Ирак, Иран, Бенгалски залив, НР Кина и Јапан.

„ЛИКА“ — Саграђен је 1957. године у Ријеци. Носивост 8 866 БРТ, носивост жита 18 298 м³, погонска снага 4 200 КС, економска брзина 12 чворова на час, максимални газ 8,95 метара. Брод има 33 члана посаде.

Економска брзина — брзина којом се плови уз највећу уштеду горива и заштиту погонских уређаја.

„КРАЉЕВИЦА“ — Саграђен је 1968. године у Монфалконеу, у Италији. Носивост 6 276 БРТ, носивост жита 14 644 м³, погонска снага 10 500 КС, економска брзина 18 чворова на час, највећи газ 7,75 метара. Брод има 36 чланова посаде.

„ПАЗИН“ — Саграђен је 1969. године у Монфалконеу, у Италији. Носивост 6 276 БРТ, носивост жита 14 644 м³, погонска снага 10 500 КС, економска брзина 18 чворова на час, највећи газ 7,75 м. Брод има 36 чланова посаде.

КСИКА И ЈАПАНА

„БАКАР“ — Саграђен је 1969. године у Монфалконеу, у Италији. Носивост 6 239 БРТ, носивост жита 14 644 м³, погонска снага 10 500 КС, економска брзина 18 чворова на час, највећи гас 7,75 метара. Брод има 36 чланова посаде.

„ТРСАТ“ — Саграђен је у Ријеци 1966. године. Носивост 9 470 БРТ, носивост жита 18 203 м³, погонска снага 10 500 КС, економска брзина 17 чворова на час, највећи гас 9,47 метара. Брод има 37 чланова посаде.

„САРАЈЕВО“ — Саграђен је 1949. године у Ријеци. Носивост 3 085 БРТ, носивост жита 5 928 м³, погонска снага 2 275 КС, економска брзина 12 чворова на час. Највећи гас 6,60 метара. Брод има 31 члана посаде.

„КОСОВО“ — Саграђен је 1959. године у Хакодатеу, у Јапану. Носивост 10 562 БРТ, носивост жита 22 132 м³, погонска снага 7 200 КС, економска брзина 13 чворова на час, највећи гас 9,69 метара. Брод има 37 чланова посаде.

НАСТАВИТЕ СЕ

Слајдови: „Југолинија“ — Ријека

ТАЈНЕ
БАЧКОГ
СРЦА

МАЋЕХА

ПРАВО СА ПРИРЕДБЕ РАДМИЛА И ЈА ПОШЛИ СМО МОЈОЈ КУЋИ.
БИО САМ ВЕСЕО ЈЕР НИСАМ НИ СЛУТИО ШТА МЕ ЧЕКА.

Н и пуних десет година нисам имао кад ми се десило нешто много тешко — остао сам без мајке.

Мој отац је био добар човек. Делили смо тугу заједно, али након две године, он више није могао да издржи. Довео је себи другу жену. Ту прву недељу никад нећу моћи да заборавим. Чини се да до данас, сад ми је преко четрдесет година, нисам пролио толико суза као тих дана.

— Ево, сине, ти опет имаш мајку! — казао је отац покушавајући да се насмеши. Ове речи уболе су ме до срца. Изишао сам напоље и у шљивару дуго плакао. Ка сам се вратио у кућу, „мајка“ ме је кроз смех упитала:

— Где си толико журио! Црвен си као да су те бумбари изуједали!

ШТА ТИ ЈЕ, ЖЕЉО!

Дани су ми били дужи од године, а цео мој живот био тужна прича. Морао сам да устајем ујутру рано, кад и отац за посао, да нахраним живину, свиње и козу, па тек онда да до ручкујем и журим у школу.

Постао сам слабији ђак. Увек сам био нешто замишљен. То је једино приметила моја другарица из клупе, црнокоса Радмила.

— Жељо, шта је с тобом? — упитала ме на јадном одмору. — Много си се изменио. Реци мени шта те мучи.

Сузе су ми полетеле. Гледао сам некуд у страну док ме је у прлу стезало. Нисам могао ни реч да изговорим.

После наставе пошли смо заједно јер нам је део пута био заједнички. Сада сам био храбрији и признао јој све. Она ме је само гледала тужно и немо.

Од тога дана сваки школски одмор проводио сам са Радмилом. Питао је да ми објасни задатке пошто је она била добра ученица.

Дошао је неки празник. Договорили смо се да, пошто два дана не идемо у школу, после приредбе коју дају ђаци појемо код мене да ми она покаже последњу лекцију из рачуна.

ИЗМЕЂУ ДВЕ КУВАРИЦЕ

Обукао сам нову кошуљу и ставио машину коју ми је отац купио у вароши.

На самом извођењу програма гледао сам да стално будем поред Радмиле. И кад се појавио фотограф, донео сам једну чврсту одлуку. Док је он намештао

Још с врата „мајка“ ме је дохватила и почела немилосрдно да туче. Рада је вриснула

ништа. Али, још на вратима маћеха ме је зграбила.

— Тебе чекам! — повикала је бесно и увукла ме у собу. Дохватила је већ спремљени штап и почела немилосрдно да ме удара вичући: — Је ли, ко ти је дозволио да обучеш нову кошуљу и кравату? — (Сећам се добро да је она машину звала тако некако).

Зачуо сам Радин врисак. Окренуо сам се према вратима, али не тамо више није било. Маћеха ме је и даље бесомучно ударала багреном прutom који није од свих бодљи ни очистио.

Најлепша љубавна песма

Туча

Пљуби ме, зачарај ме собом,
затвори ми очи ћућанњем;
да, у тишину заборавља, шобом
живим као сенка мртванњем.

Тиће ми се, тмурно од јорчине,
зажелело ћућеи живљења:
једној тишине саистивене даљине,
једној даха без проишљења.

Пљуби ме, зачарај ме, свеци
сасуд срца до измивања;
одај души, узми је, изведи,
да тишине од предивања;

да, у тишину заборавља, шобом
живим као сенка мртванњем,
склопим очи уморне над собом,
и шичилим у те ћућанњем.

Велимир Животиновић — Массика

(1986—1974)

апарат да сними младе „куварице“ које су певале, ја сам се подигао на прсте и помолио главу између Радмиле и једне њене другарице. Она ме је искосо зачуђено погледала, фотограф је шкљоцнуо и моја велика жеља се испунила — бићу и на фотографији поред Радмиле.

КО ТИ ЈЕ ДОЗВОЛИО?

После приредбе пошли смо по договору код мене. Био сам весео и радостан штом ми једна тако лепа девојчица чини услугу и што ме бар неко разуме. Уз причу, шалу и смех, брзо смо стигли.

Ушли смо у двориште и пошли у кућу не слутећи

После празника у школи су ми се сви подсмевали због модрица. Само она, Радмила, није. Била је још увек сва преплашена. Тешила ме је и говорила:

— Биће боље. Проћи ће све ове патње као што ће проћи и данге на телу.

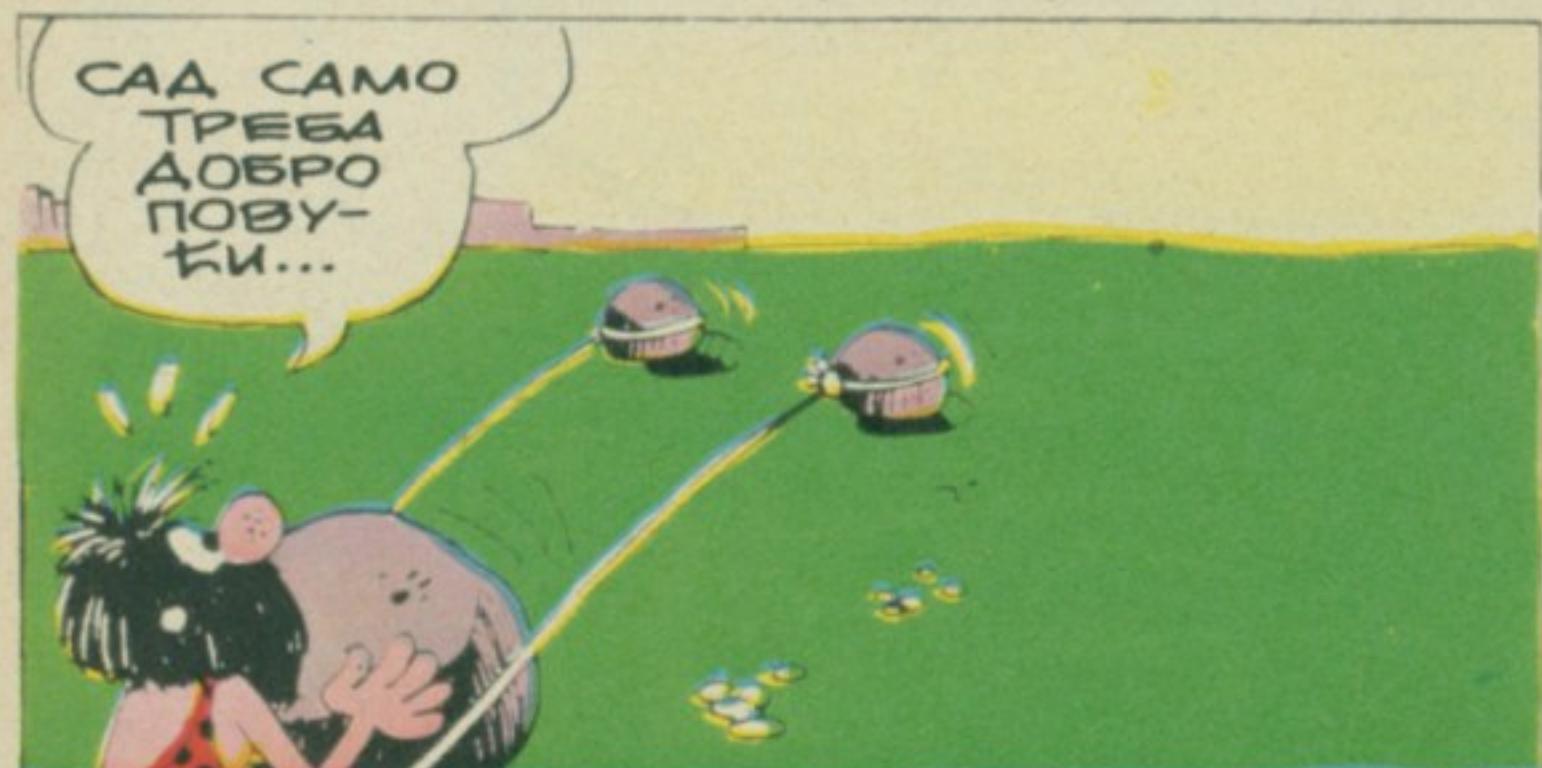
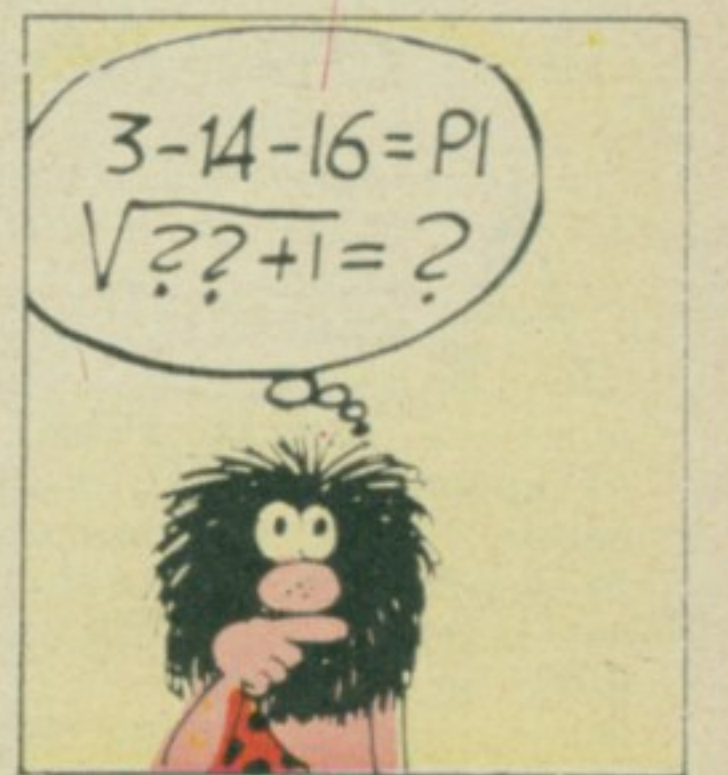
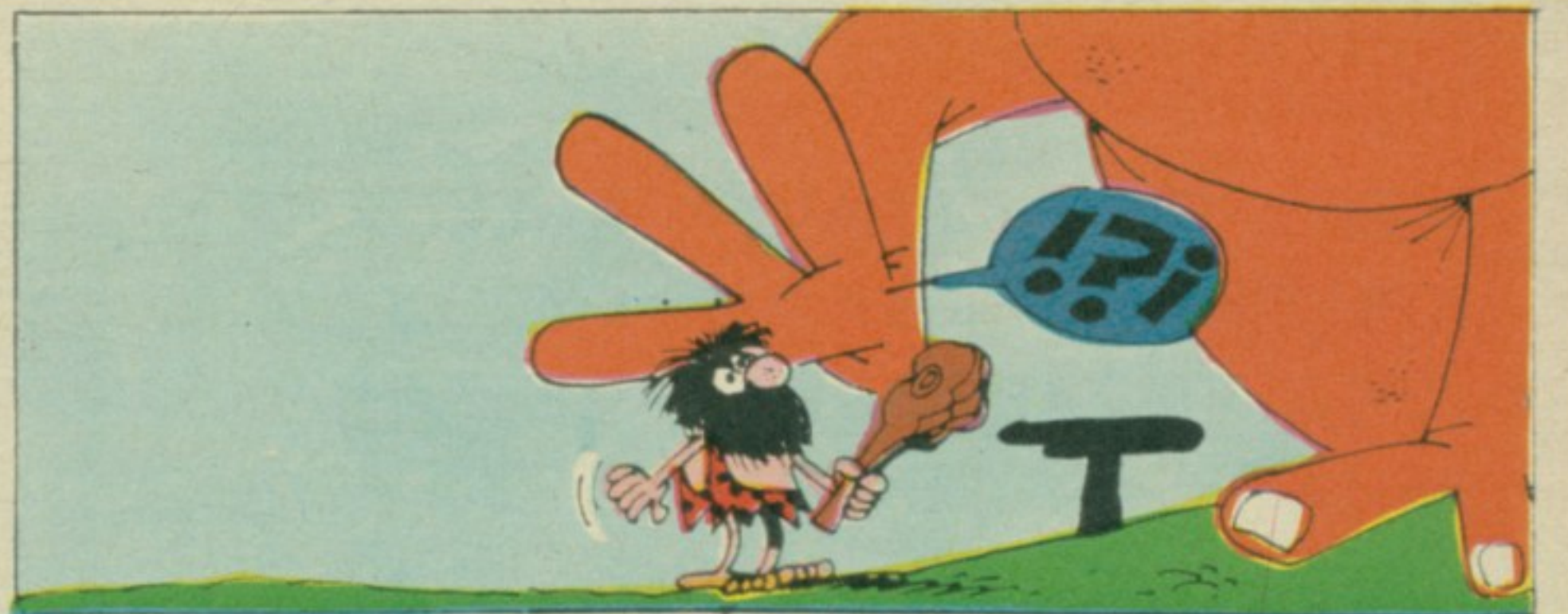
И стварно, дошли су ти дани среће. Од двадесет и друге године живота, ја их делим са њом, Радмилом. Врхунац наше среће је наш син који нас је и натерао да се још једном подсетимо свега што је било и напишемо Забавнику. На овој фотографији која је доживела „дубоку старост“ у срцу се налазимо нас двоје.

Жељко Марковић
Божидара Аџије
број 14/8, Ниш

(Хонорар: 250 динара)

ПРЕПОТОПКО

СМРТ ДЕСЕТЕ

ЖЕНУ СУ ДОВЕЛИ У АЛЕКСАНДРИЈСКУ ЦРКВУ И ГУРНУЛИ ПРЕД ОЛТАР. А КАД СЕ РАЗЈАРЕНА РУЉА БАЦИЛА НА ЊУ, АРХИЕПИСКОП КИРИЛ ДИГАО ЈЕ РУКУ ДА ИХ БЛАГОСЛОВИ.

Архиепископ Кирил грмео је с предикаонице александријске цркве Светог Теофила. Мета његових напада били су незнабошци и сви кривоверци — а кривоверцима је називао све оне који нису исповедали исту веру коју и он. Грмео је и против научника јер се нису задовољавали „једином“ истином, оном коју пружа вера, већ су тражили другу, научну.

— У нашој средини још има јеретика и незнабожаца — од Кириловог гласа подрхтавала су окна на великој цркви. — Али ја, ученик и наследник светог човека чије име овај храм носи, обећавам вам да ћемо све такве покрстити или уништити. Ја...

Уто Кирилу приђе један млађи свештеник и шапну му нешто на уво.

— Браћо — узбуђеним гласом обрати се Кирил маси која је напрегнуто слушала. — Браћо, наш брат Анаклет мучки је убијен. Он који је био стуб наше цркве.

— Ко га је убио? — зачуло се неколико гласова из редова верника.

— Незнабошци, ко би други — одговори Кирил.

— Да их казним!

— Још не, браћо. Проверићемо све и сутра ћу вам рећи ко је кривац. Морамо бити праведни, не смемо дозволити да страда неко невин.

ШПИЈУНИ ОСЛУШКУЈУ

Међутим, Кирил је још у том тренутку знао кога ће сутра оптужити и на кога ће бацити кривицу за смрт Анаклета. То што је одлагао да би указао на кривца требало је само да увери масу у његову праведност. А како треба поступати с људима, како их придобити или распалити њихов бес? То је он добро знао. С поносом је увек истицао да је био ученик архиепископа Тесфила који је, убрзо после смрти проглашен за свеца. Кирил је заиста био његов достојан ученик.

У 4. веку читаво Римско Царство захватио је талас свирепих прогањања науч-

ника, иновераца, која је организовала хришћанска црква. Подјарене беседама свештеника фанатичне масе уништавале су не само нехришћанске храмове, већ и научне установе. Тако је 791. године руља хришћанских монаха запалила преостале збирке из чувене Александријске библиотеке које су чуване у храму бога Серапиона. Ту се налазило око 700.000 драгоцених рукописа (главни део библиотеке, који се налазио у краљевској палати у Александрији, изгорео је у једном пожару 47. године) тако да је од књига остао само pepeo а од Серапеума — темељи.

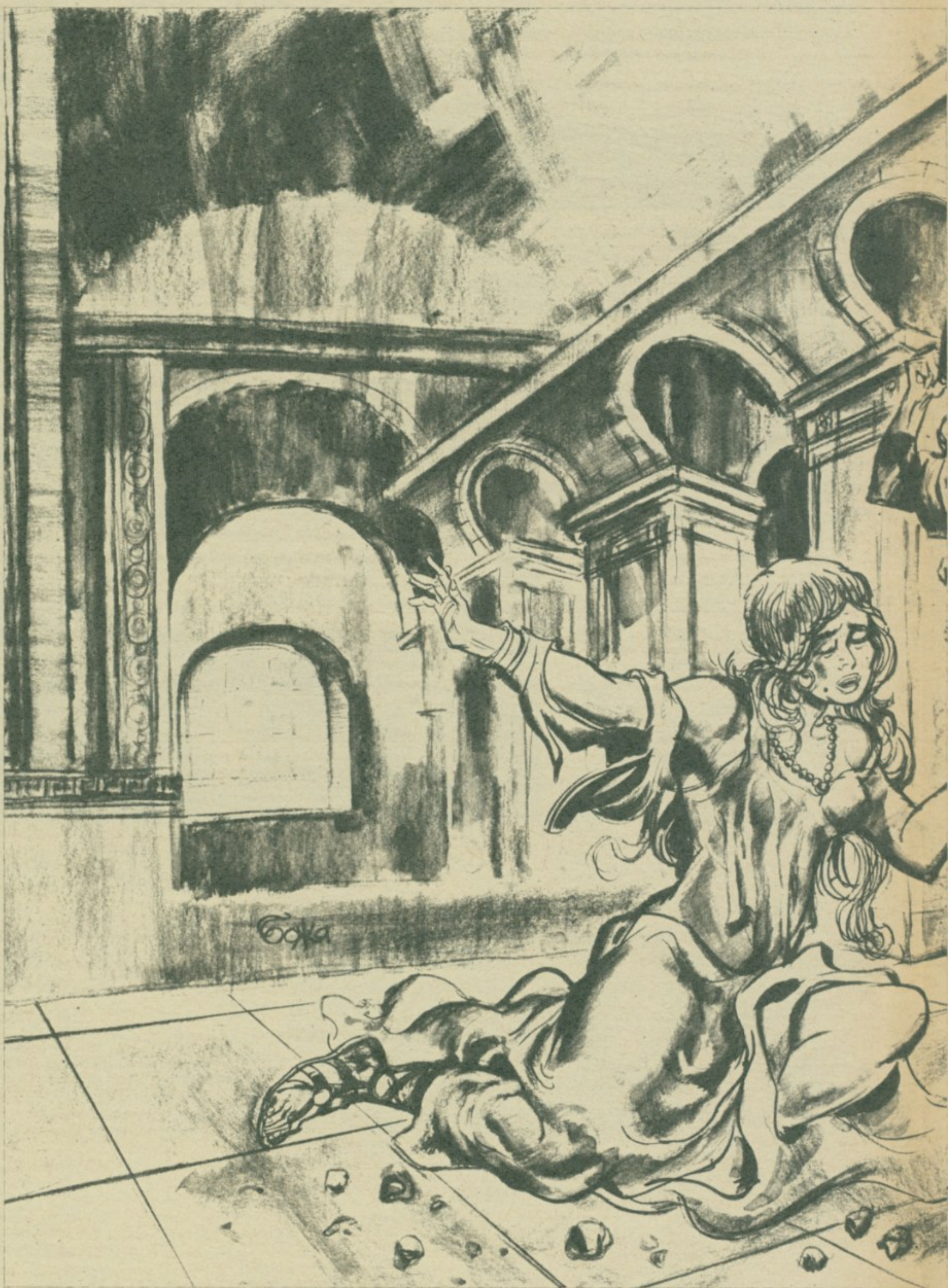
На челу хришћана који су уништавали највеће културне драгоцености Египта, тада у саставу Римског Царства, налазио се архиепископ Теофил који је желео да у својим рукама држи власт не само над душама људи и њиховим верским убеђењима, већ да има главну и последњу реч и у државним пословима и у науци. Пљачкањем паганских храмова Теофил и његова црква дошли су до огромног богатства а тиме и власти. Велики део тог богатства Теофил је трошио на поткупљивање ситних и крупних званичника у Александрији и императоровом двору, за плаћање шпијуна који су му достављали све о „земаљским делима“ дворана на чији је живот и поступке баш због тога имао огроман утицај.

После Теофилове смрти Кирил је наставио његово „дело“: у Александрији и другим градовима организовао је погроме Јевреја и пагана, прогањајући нарочито научнике.

Кирил је за смрт Анаклета оптужио математичарку и филозофа Хипатију.

ЛЕПОТА И ПАМЕТ

Хипатија се родила око 370. године наше ере. Отац јој је био Теон, један од најчувенијих александријских научника, математичар који је написао у науци веома цењена тумачења за Еуклидове „Елементе“, обиман уџбеник

геометрије актуелан и данас, као и тумачења за Птоломејеве астрономске списе.

Хипатија је расла поред оца и од њега стицала знања. Већ као седамнаестогодишња девојка задивљавала је своју околину не само својом лепотом већ и бистрином и непресушном жељом да научи што више. Некако у то време запаљен је Серапеон што је за александријске научнике, који углавном нису примили хришћанство, био тежак ударац. Ипак, они су и даље радили, окупљали око себе ученике и држали предавања на Александријском универзитету.

Када је напунила 30 година Хипатија је и сама,

као једина жена, постала професор на овој високој школи: држала је катедру филозофије, тада најважнију на универзитету.

ОПОМЕНА ЈЕ СТИГЛА КАСНО

Предавање је било завршено и слушаоци су почели полако да се разилазе. Било их је свих доба старости и разних боја коже. Поред Римљана видели су се плавокоси Јелини, црномањасте Јевреји и Халдејци и тамнопути Етиопљани.

Два Римљанина, присни пријатељи, разговарали су о предавању које су тог дана слушали одушевљавајући се својом учитељицом.

— Реци, Публије — рече застајући један од њих — је ли она жена, или богиња мудрости?

— Ђути, Луције — може те чути неки хришћански доушник.

Опомена је стигла касно. Један прљав, у браду зарастао момак, унесе им се у лице и претећи песницом рече:

— Хуље, заборављате да постоји само један бог и да смо срушили све њихове богове и богиње. А о тој кучки коју сте богињом назвали још ће се чути...

МУЗЕ

У време кад су Луције и Публије студирали у Александрији Хипатија је већ била зашла у пету деценију живота и за собом је имала преко тридесет година посвећених научном раду. Поред филозофије изучавала је математику и астрономију и, мада ниједан њен спис није сачуван, зна се да је написала опширне коментаре о теорији конусних пресека Аполонија Пергејског (живео око 200. године пре наше ере) и на дела из алгебре Диофанта, познатог грчког математичара из Александрије. Поред тога, тврди се, изумела је аерометар — справу за одређивање густине течности — астролаб

помоћу кога се у астрономији израчунавају дужина и ширина, као и планисферу — карту на којој је представљено у равни звездано небо.

ДВОСТРУКИ ПОГОДАК

Сутрадан после Хипатијиног предавања којем су присуствовали Луције и Публије убијен је Анаклет. Убили су га плаћеници архиепископа Кирила који се да би постигао своје циљеве, ничег није либио. А овим чином постигао је двоструко: ослободио се Анаклета чија је популар-

ност почињала да му смета, а ослободиће се и Хипатије јер ће на њу свалити кривицу за Анаклетову смрт.

На „кривца“ је указао са предикаонице Цркве светог Теофила:

— Браћо, убица блаженог Анаклета је Хипатија и њени пријатељи, пагани и јеретици.

— Смрт паганки! Смрт Хипатији! — заурлала је гомила.

... Само дан пре Анаклетове смрти код Хипатије је дошао њен пријатељ и поштовалац Диомед, кустос афричких старина александријске Велике школе. Био је смркнут.

— Зашто си забринут, Диомеде? — запитала га је пошто су извесно време разговарали о њеном последњем спису.

— Бојим се за тебе, десета музо.

Преко лепог Хипатијиног лица прелетео је осмех. Диомед ју је толико ценио да ју је већ годинама називао десетом музом.

— Раде ти о глави — наставио је. — Кирил ти ради о глави. Зато те молим бежи, бежи из ових стопа. Свако одлагање било би опасно.

— Ти знаш да је мене мрзео и Теофило, па где је сада? Уосталом, куда да бежим?

— Вран граница Римске Империје. Иди у Абисинију или Индију, било куда.

— Нисам више млада Диомеде. Четрдесета ми је прошла...

— Твој отац а и твој дед дуго су живели...

— Дај ми три дана да размислим.

— И три сата је много.

— Не губи без потребе главу, Диомеде. Хвала ти што си ме опоменуо. Дођи кроз три дана, тада ћу ти рећи шта сам одлучила — рече му Хипатија на расанку.

КАО ЧОПОР ДИВЉИХ ЗВЕРИ

Из цркве Светог Теофила разјарена руља кренула је Хипатијиним дому. Али, ње није било тамо. Убице су се распоредиле око њене куће решене да је сачекају.

А Хипатија је двоколицом била изишла у шетњу до александријске луке. Хтела је још једном да размисли, да ли да прихвати Диомедов савет или не.

Кад се у даљини двоколица појавила, убице су се сакриле и чим је Хипатија стигла, бациле су се на њу као чопор дивљих звери. Зграбили су је још у двоколицама и почели да вуку према цркви Светог Теофила.

Ту, пред Христовим распећем, стргли су са ње одеће, и њеним телом разбијали црквене свете посуде. Измрцварено тело мртве Хипатије руља је дуго вукала александријским улицама да би га на крају и-

секли на комадиће и спалили на ломачи.

ПЕПЕО У ЗЛАТНОМ МЕДАЉОНУ

Кад се руља разишла и пламен угасио тихо су се привукли Луције и Публије. Луције је узео с ломаче мало пепела и ставио га у медаљон од злата. Касније, кад се вратио у Рим, он је златни медаљон ставио на почасно место у свом дому на брду Јаникулу.

Уплашивши се и сама од онога што је учинила, јер је Хипатијина смрт изазва-

ла гнушање у свету научника, и хришћана и нехришћана, александријска црква пожурела је да скине са себе сваку одговорност за овај необичан злочин. Сам Кирил је објавио да су Хипатију уморили њени незнабошци, и да црква с тим никакве везе нема. Да би та његова изјава звучала убедљиво, црква је чак прогласила Хипатију за светицу и почела да је назива „света великомученица Катарина“.

Хипатијиним смрћу почело је да залази сунце старогрчке математике — Хипатија је била њен последњи блистави представник.

Д. Е.

Ћипурога

СИГУРНОСНИ ПОЈАС ЗА АЛИГАТОРА

Нико не верује да је Џон Едвардс, сопственик једне ауто-школе из Сарбитона, у Енглеској, из чисте љубави према једном младом алигатору дошао на идеју да на задњем седишту својих кола постави сигурносни појас за метар дугачког гмизавца. Кажу да је то учињено због рекламе. Едвардс међутим тврди да алигатор ужива у возњи.

ВЕРНОСТ И ПРЕКО ГРОБА

У Сесто Сан Ђованију, једном од предграђа Милана, сви познају пса Блекија. Откако му је пре три године умро господар, Блеки сваког дана одлази на гробље и остаје поред његовог гроба све док га глад не натера да се врати у град. Занимљиво је да се од дана када је његов господар, Роберто Момбрини, сахрањен, Блеки више није вратио у дом Момбринових већ живи као пас-скитница. Хране га, играју се с њим и о њему брину сва деца из Сесто Сан Ђованија.

DIK
BROWNE

ХОГАР

СТРАШНИ

★ ПОРУШИТЕ МОСТОВЕ! ★

У централном делу Југославије до краја 1942. створена је велика слободна територија. Али, Немци су, уз помоћ Италијана и домаћих издајника, почетком 1943. почели велику, 4. по реду офанзиву. Циљ офанзиве био је — уништити „Титову комунистичку државу“.

Неке наше дивизије и Врховни штаб кренули су ка Неретви, да се пробију у Србију. Партизанске јединице успешно су напредовале: заузеле су Прозор, Острожац, Иван Седло и друга непријатељска упоришта; заплениле доста топова, пушака и аутоматског оруђа.

Пут преко Неретве био је, тако рећи, слободан. Али, колона од 4000 рањеника и болесника знатно је заостала... Непријатељ је био изненађен појавом наше војске на Неретви. Добивши појачање, почео је жестоко да напада и потискује партизане.

Требало је по сваку цену спречити да рањеници падну у руке непријатељу. Да би завароа Немце и спасао рањенике, врховни командант Тито наредио је да се поруше сви мостови на Неретви а поред срушеног железничког моста код Јабланице да се подигне пешачки.

Прелаз преко набујале реке почео је ноћу између 6. и 7. а завршен 15. марта. Партизани су морали да униште сва своја возила и артиљерију, али рањеници су били спасени. Непријатељ ни овом офанзивом није успео да уништи нашу војску и Врховни штаб.

ШРАФКО

РОБИНЗОН КРУСО

ПРЕМА
Данијелу
Дефоу

... А ПРЕЖИВЕЛИ СУ КАО РОБЉЕ ОД-
ВЕДЕНИ У ЈЕДНУ АРАПСКУ ЛУКУ...

ОВАЈ МОМАК ИЗ-
ГЛЕДА СНАЖАН И
ЗДРАВ. СУЛТАН ЋЕ
ЗА ЊЕГА ДОБРО
ПЛАТИ-
ТИ!

ПРОШЛЕ СУ ДВЕ
ДУГЕ ГОДИНЕ...

ЈЕДНЕ
НОЋИ
СУЛТАН
ЈЕ ПОЗВАО
РОБИН-
ЗОНА...

РАНО У
ЗОРУ ИДЕМО
У РИБОЛОВ.
БИЋЕШ У
ЧАМЦУ КАО
ПРАТЊА.

С ТОБОМ ЋЕ ПОЋИ
МОЈ ВЕРНИ КАРИМ
И МАЛИ КСУРИ...

КАКО ВИ
ЗАПОВЕ-
ДАТЕ,
ГОСПО-
ДАРУ.

САТ
КАСНИ-
ЈЕ ...

ДОБРО ДОШЛИ НА
НАШ БРОД ... ЈА САМ
КАПЕТАН ГОСАЛВО
ДЕ СИЛВА, ИЗ
ЛИСАБОНА.

РОБИНЗОН
МУ ЈЕ ИС-
ПРИЧАО
СВОЈЕ
ДОЖИВ-
ЉАЈЕ...

ПЛОВИМО ЗА БРА-
ЗИЛ ... ИЗГЛЕДА ДА
СТЕ ДОБАР МОРЕ-
ПЛОВАЦ ...

ХМ! БИО
САМ, АЛИ
ВЕЋ ДВЕ
ГОДИНЕ
НИСАМ
ПЛО-
ВИО!

... НА-
ДАМ
СЕ ДА
БЕТЕ
СЕ СЛА-
ГАТИ
С ПО-
СА-
ДОМ.

ПРОШЛО ЈЕ НЕКОЛИКО СЕД-
МИЦА ...

БИЛИ СТЕ ЈЕДАН
ОД НАЈБОЉИХ
МОРЕПЛОВА-
ЦА, КРУСО...

ЧИМ СТИГНЕМО
У БРАЗИЛ ОДНЕГЕ-
ТЕ ОВО ПИСМО ЈЕД-
НОМ МОМ ПРИЈАТЕ-
ЉУ КОЈИ ЋЕ ВАМ
НАФИ ПОСАО...

КСУРИ МОЖЕ ДА
ОСТАНЕ НА МОМ
БРОДУ. НАПРАВИ-
ЋУ ОД ЊЕГА
ДОБРОГ
МОРНАРА!

ХВАЛА ВАМ,
КАПЕТА-
НЕ.

СУТРАДАН У БРАЗИЛУ...

НИКАДА ТЕ
НЕЋУ ЗАБОРА-
ВИТИ, РОБИН-
ЗОНЕ!

ХАЈДЕ,
ПРИЈАТЕЉУ...
НЕ БУДИ
ТУЖАН!

ПРАВИ МОРНАРИ
УВЕК СУ ВЕСЕЛИ!

ХВАЛА ВАМ НА
СВЕМУ, КАПЕТА-
НЕ.

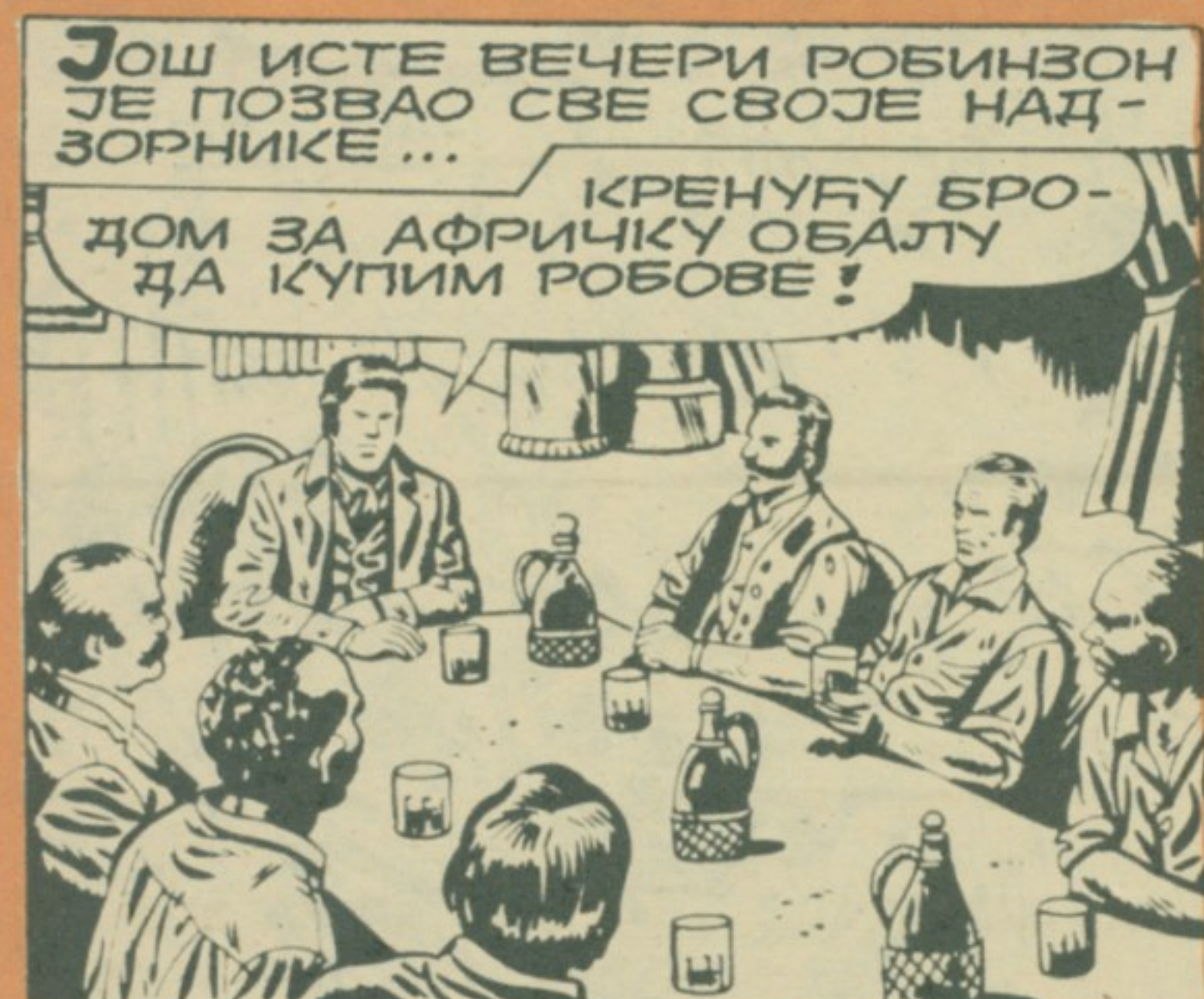
ЖЕЛИМ
ВАМ
МНОГО
СРЕЋЕ.

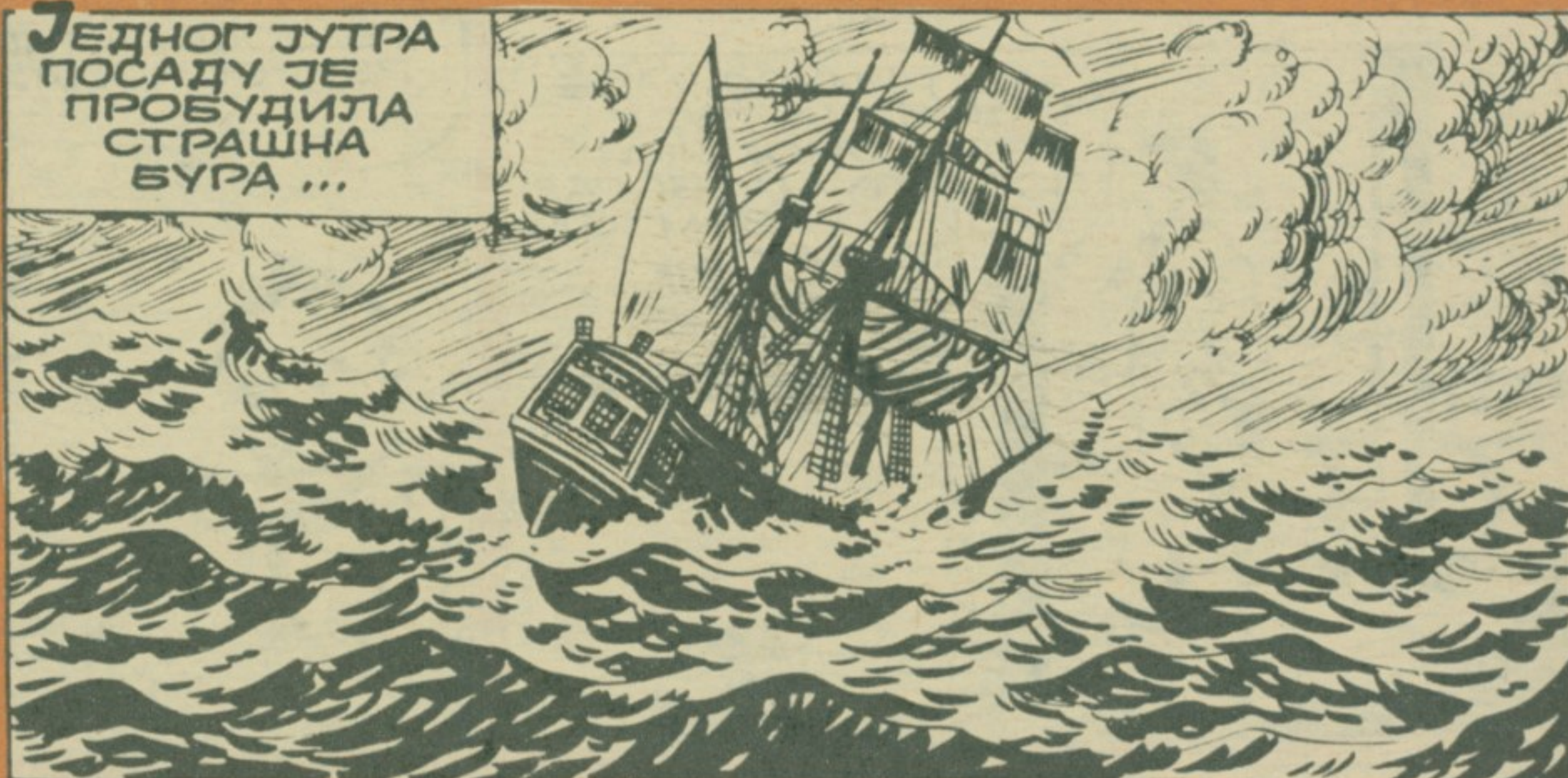
ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ
ЈАВИ ЈЕДНОМ БОГА-
ТОМ ИЗВОЗНИКУ...

ПОШТО ВАС
ШАЉЕ МОЈ ВЕЛИ-
КИ ПРИЈАТЕЉ
УЧИНИЋУ СВЕ
ЗА ВАС,
КРУСО...

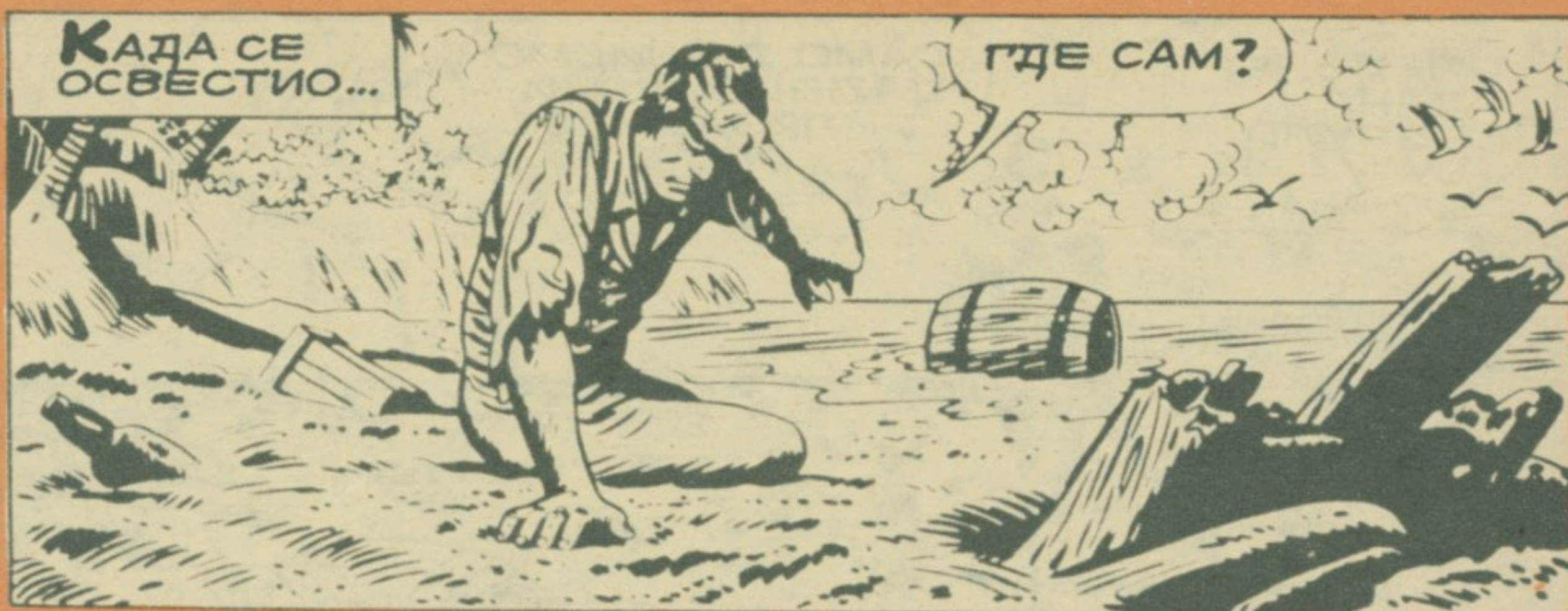

МОЈИ ЉУДИ... МОЈ БРОД...
СВЕ ЈЕ ИЗГУБЉЕНО!

КАДА СЕ
ОСВЕСТИО...

ГДЕ САМ?

БУРА НАС ЈЕ ЗАДЕСИЛА
НЕДАЛЕКО ОД ОБАЛЕ...
ЗАТО САМ ЈОШ ЖИВ!

Али... где се
налазио?

ПОКУШАЋУ
ДА ИЗВУЧЕМ
НА ОБАЛУ
НАМИРНИЦЕ
И ОРУЖЈЕ
С БРОДА...

УХ! НЕ
МОГУ
ВИШЕ...

СУТРА ЋУ ПРЕТРАЖИ-
ТИ ОВО МЕСТО...

00000

ОДЈЕДНОМ ЈЕ ЗАЧУО
ЛАВЕЖ...

ПАС!

АВ! АВ!

ПРИЈАТЕЉУ,
И ТИ СИ СЕ
СПАСАО!?

САТИМА ЈЕ РОБИНЗОН ПОСМАТРАО ХОРИЗОНТ ...

УВЕК ИСТО ...

ОВО ОСТРВО ЈЕ ИЗВАН СВИХ МОРСКИХ ПУТЕВА.

ХЕЈ! ШТА СЕ ДОГАЂА?

ЗЕМЉО-ТРЕС?

БРУМ!

НЕ БОЈ СЕ!

НА СРЕЋУ, ПОТРЕС ЈЕ БИО КРАТКОТРАЈАН.

ПОТРАЖИЋЕМО НЕКО ДРУГО МЕСТО ЗА СТАНОВАЊЕ. ОВДЕ ЈЕ ОПАСНО ...

ДОК СУ ОБИЛАЗИЛИ ОСТРВО ...

ПОГЛЕДАЈ! КОПНО? ДА ЛИ ЈЕ ТО ОСТРВО ИЛИ КОНТИНЕНТ?

МОРАМ ТО ДА УТВРДИМ ...

НА ПОВРАТКУ ЈЕ УХВАТИО ПАПАГАЈА ...

ЗВАЋУ ТЕ ПОЛИ ... НАУЧИЋУ ТЕ ДА ГОВОРИШ ...

... И ДВА ЛАНЕТА ...

УВЕЋАЛА НАМ СЕ ПОРОДИЦА, ПРИЈАТЕЉУ!

Једног дана ...

...ДОК ЈЕ ШЕТАО ОСТРВОМ...

БИО САМ СИГУРАН ДА
ЈЕ ОСТРВО ПУСТО ...

ХЕЈ, МОМЧЕ!
УЛАЗИ
УНУТРА!

НИСМО
САМИ
ПРИЈАТЕЉУ!

ЗОВЕМ СЕ ПОЛ ... МОЈ
ГОСПОДАР ЈЕ МНОГО
УМОРАН!
ГРРР!

НЕОПИСИВ СТРАХ ГА ЈЕ
ОБУЗЕО. УЧВРСТИО ЈЕ
СТАРУ ОГРАДУ ...

... И НАПУНИО ПУШКЕ ...

НЕКОЛИКО ДАНА РОБИН-
ЗОН ЈЕ ПРОВЕО
ЗАТВОРЕН У ПЕЋИНИ ...

ХМ! У ПРАВУ
ЈЕ ... ЈА САМ
КУКАВИЦА!

НЕ, СТАРИ ПРИЈА-
ТЕЉУ ... ОСТА-
ФЕШ
ОВДЕ.

АВ!

ДОК ЈЕ ПРОЛАЗИО ШУМОМ ЗАЧУО ЈЕ ГЛАСОВЕ
ИЗА СЕБЕ ...

ЛУАНГО,
ЛУА, БУКАНГА!

ШТА?

АААХ!

ААА?

ВРАТИТЕ СЕ,
КУКАВИЦЕ!

ПРИШАО ЈЕ РАЊЕНОМ
ДОМОРОЦУ ...

ААА!

НЕ БЕ -
ЖИ, ПРИ -
ЈАТЕЉУ!

УПЛАШИЛО
ИХ ЈЕ МОЈЕ
ОРУЖЈЕ ...
ДИГНИ СЕ!
ПРЕВИЉУ
ТИ РА -
НУ.

МАЛО КАСНИЈЕ У
ПЕЋИНИ ...

ГРРР! НИКАДА
НИСАМ ВИДЕО
ЧОВЕКА ТАКО
ЦРНОГ ОД
СУН -
ЦА ...

ОД
РОЂЕНА
ЈЕ ЦРН,
ПОЛЕ!

РОБИНЗОН ЈЕ ПОКУШАО ДА СЕ
СПОРАЗУМЕ СА СВОЈИМ ГОСТОМ ...

ИЗГЛЕДА
ДА ЖЕЛИ ДА
ОСТАНЕ КОД
МЕНЕ ...

СТАВИО ЈЕ ДОМО -
РОЦА НА ПРОБУ И
УБРЗО СЕ УВЕРИО
ДА МУ ЈЕ
ЗАИСТА
ОДАН.

ПРИПАДА НЕКОМ
ДИВЉЕМ ПЛЕМЕНУ
КОЈЕ ЖИВИ С ДРУГЕ
СТРАНЕ МОРСKE
СТРУЈЕ ...

КАКО СУ УСПЕ-
ЛИ ДА САВЛАДА-
ЈУ МОРСКУ СТРУ-
ЈУ?

ЗВАЊУ ТЕ ПЕТКО У ЗНАК
СЕЃАЊА НА ДАН КАДА САМ
ТИ СПАСАО ЖИВОТ.

ПЕ...
ПЕ-
ТКО...

ГРР!
ПЕТКО, КАК-
ВО СМЕШНО
ИМЕ!

ПЕТКО ЈЕ УСКОРО ПОЧЕО
ДА РАЗУМЕВА И ГОВОРНО
ЕНГЛЕСКИ...

МОЖЕ
ЛИ СЕ
СТИГТИ
ДО ЗЕМ-
ЉЕ ГДЕ
ЖИВИ
ТВОЈ
НАРОД?

ДА... АЛИ ОПАСНО
БИТИ... МОЈ НАРОД
ВОЛЕТИ РАТ И ДАЉЕ...

ДА, ПЕТКО? ШТА
СЕ НАЛАЗИ ДАЉЕ?

ИМАТИ
БРАДА-
ТИ
ЉУДИ...
КАО
ТИ...

МОРАМ
ШТО
ПРЕ
ДА СЕ
ДОКО-
ПАМ
ТОГ
МЕСТА?

ИЗНЕ-
НАДА...

ПО-
ГЛЕДАЈ,
РОБИН-
ЗОНЕ!

ДО
БАВО-
ЛА!

РАТНИЦИ НЕПРИ-
ЈАТЕЉСКОГ ПЛЕ-
МЕНА УХВАТИТИ
ЉУДЕ СА БРАДАМА!

ЗА МНОМ,
ПЕТКО!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ГЛЕДАТИ!
МЕЂУ ЗА-
РОБЉЕНИ-
ЦИМА БИ-
ТИ МОЈ
ОТАЦ? ЈА
МОРАТИ
СПАСТИ
ЊЕГА!

САЧЕКАЈ
ДОК ТИ
ЈА НЕ
КАЖЕМ...

ГО-КОАЛА!
/НЕКА УМРУ!/
16

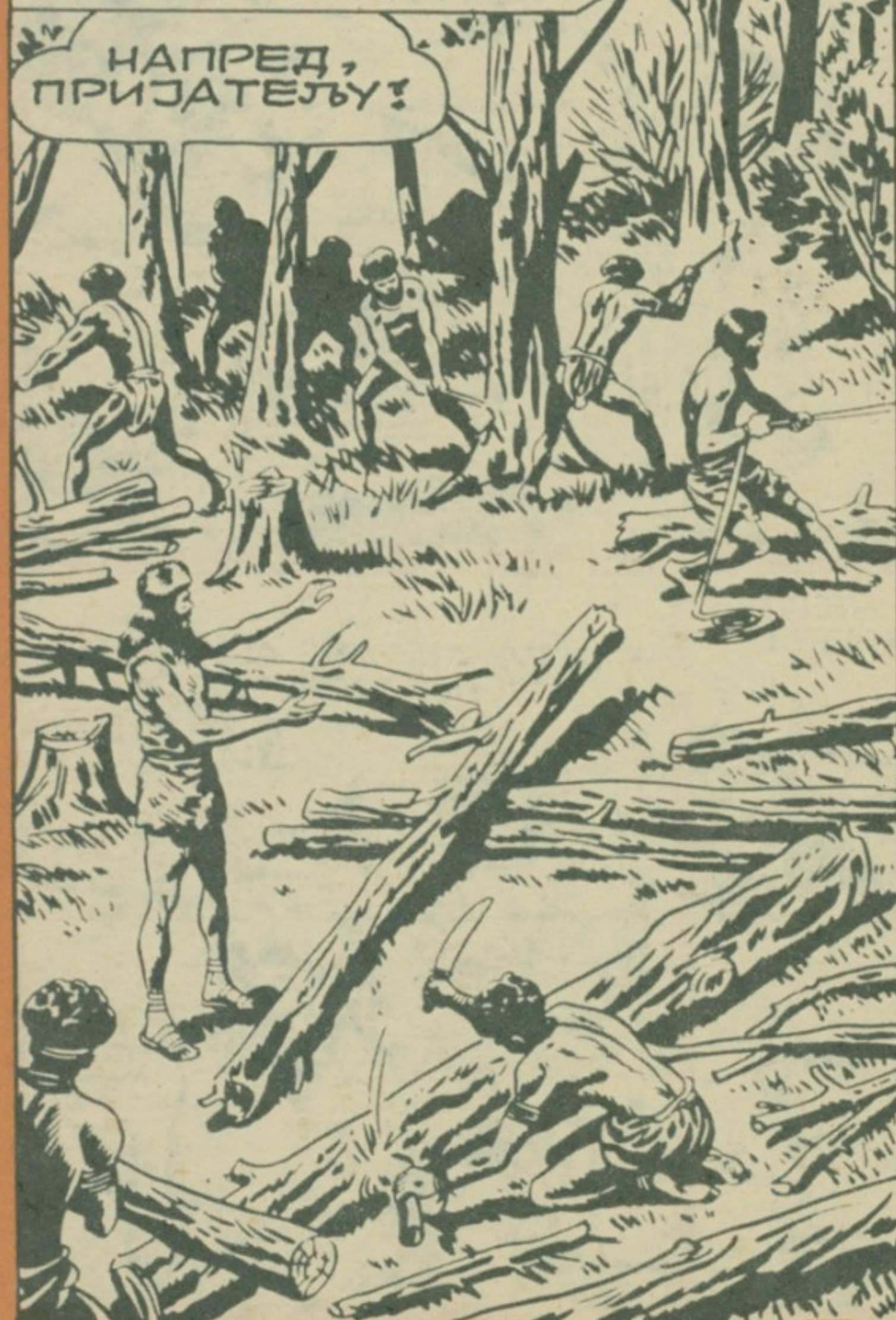
НЕ! НЕЕЕ!

ИЗ ЗАХВАЛНОСТИ ШТО МУ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ, ПЕТКОВ ОТАЦ ЈЕ НАРЕДИО СВОМ ПЛЕМЕНУ ДА САГРАДИ БРОД ЗА РОБИНЗОНА...

КУПИО ЈЕ СЕБИ И ПЕТКУ
ОДЕЛО И ПОСЛЕ НЕКОЛИКО
НЕДЕЉА ПЛОВИДБЕ СТИГЛИ
СУ У ЕНГЛЕСКУ...

ГДЕ ИЈИ
САДА,
РОБИН-
ЗОНЕ?

ТАМО ГДЕ
САМ СЕ РО-
ДИО И ЖИ-
ВЕО ДО
СВОЈЕ
ПЕТНАЕСТЕ
ГОДИНЕ...

КАКО САДА
ИЗГЛЕДАЈУ ЊЕГОВИ
РОДИТЕЉИ И СЕСТРЕ?

НАСТА-
ВИ-
ЋЕМО
ПУТ
ДИЛИ-
ЖАН-
СОМ.

МАЛО КАСНИЈЕ...

ПОГЛЕДАЈ, ПЕТКО!
ЗАР НИСУ ДИВНИ
ОВИ ПРЕДЕЛИ?

СЕЋАМ СЕ ДАНА
КАДА САМ
НАПУСТИО
РОДИТЕЉСКУ
КУЋУ...

АЛИ ЧЕКАЛО ГА ЈЕ ВЕ-
ЛИКО РАЗОЧАРАЊЕ: РО-
ДИТЕЉИ СУ МУ УМРЛИ
ПРЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА.
ЗАТЕКАО ЈЕ САМО
СЕС-
ТРЕ...

РОБЕ! НЕ
МОГУ ДА
ВЕРУЈЕМ!

...КОЈЕ СУ ВЕЋ БИЛЕ УДАТЕ И МАЈКЕ...

ДОБИТЕ ДЕЦО... ЈА
САМ ВАШ УЈАК РОБ!

ПОЗВАЋУ ОДМАХ
НАШУ СЕСТРУ...

ЈОШ ИСТЕ ВЕЧЕРИ СВИ СУ СЕ ОКУПИЛИ
И РОБИНЗОН ИМ ЈЕ ИСПРИЧАО СВОЈЕ ДО-
ЖИВЉА-
ЈЕ...

КАПЕТАН ДЕ СИЛВА НАС
ЈЕ ОБАВЕСТИО О
ТВОМ ТЕСТАМЕНТУ...

ВЕРОВАЛИ
СМО ДА СИ
МРТАВ!

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ДАНА
РОБИНЗОН ЈЕ КРЕНУО У
ЛИСАБОН ДА ПРОНАЂЕ КА-
ПЕТАНА ДЕ СИЛВУ...

ХВАЛА ВАМ ШТО СТЕ
МЕ ИСПРАТИЛИ ДО
ЛОНДОНА.

УСКОРО...

СРЕЋАН
ПУТ, РОБЕ!

ПИ-
ШИ
НАМ!

РОДИ-
ТЕЉИ
СУ НАМ
УМРЛИ
ОД-
ТУ-
ГЕ!

ПАЗИ, РОБИНЗОНЕ!

НЕ!
НЕ
ПУЦАЈТЕ!

МОРАМО ИХ
УВЕРИТИ ДА ИМ
НЕ ЖЕЛИМО ЗЛО.

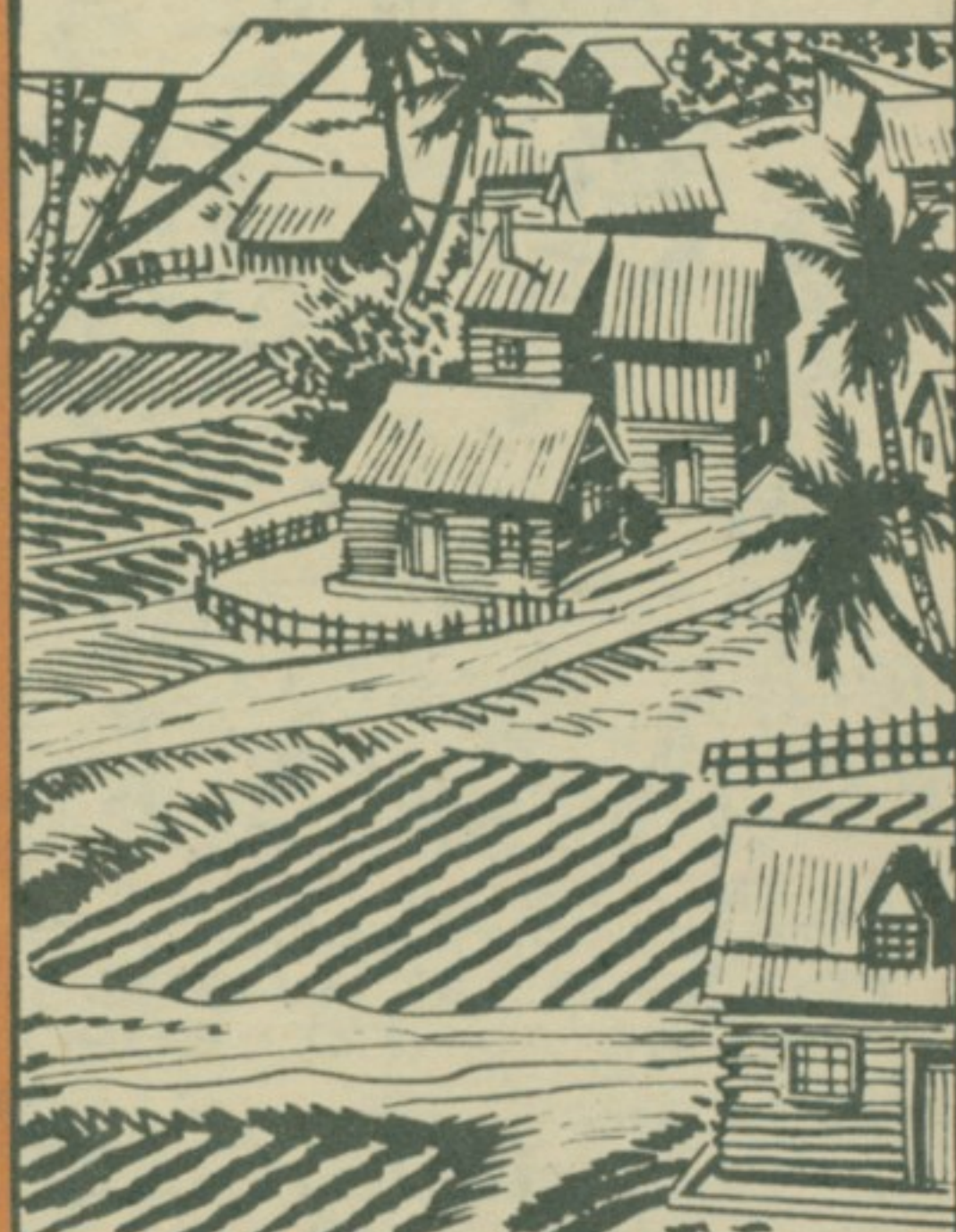

И ЗАИСТА,
ПОСЛЕ ИЗВЕШНОГ ВРЕМЕНА...

ПОГЛАВИЦА НЕПРИ-
ЈАТЕЉСКОГ ПЛЕМЕНА ЖЕЛЕ-
ТИ МИР СА РОБИНЗОНОМ...

УБРЗО ЈЕ НИКЛО
ВЕЛИКО НАСЕЉЕ И
ЊИВЕ СЕ ЗЕЛЕНЕЛЕ...

ПЕТКОВО ПЛЕМЕ
ПРВО ЈЕ ПОМОГЛО
ДА СЕ НАСЕЉЕ
ПОДИГНЕ...

ИДЕМ ЗА ЛОНДОН,
ПЕТКО. ТИ БЕШ
СЕ ЗА ТО ВРЕМЕ
БРИНУТИ О СВЕМУ.
ЗАШТО СЕ СМЕЈЕШ?

ЈА ИМАТИ
ИЗНЕНАЂЕ-
ЊЕ ЗА РО-
БИНЗОНА...

ГРРРР! ЗОВЕМ СЕ ПОЛ
И РАДУЈЕМ СЕ ШТО ТЕ
ВИДИМ, РОБИНЗО-
НЕ! ГРРР!

ПОЛЕ!

СТАРИ МОЈ
ПРИЈАТЕЉУ!

НАШАО САМ ГА
У ШУМИ...

У ЛОНДОНУ ЈЕ ПРОВЕО НЕКОЛИКО НЕДЕЉА И
ЈЕДНОГ ДАНА...

ЖИВЕЛИ
МЛА-
ДЕН-
ЦИ!

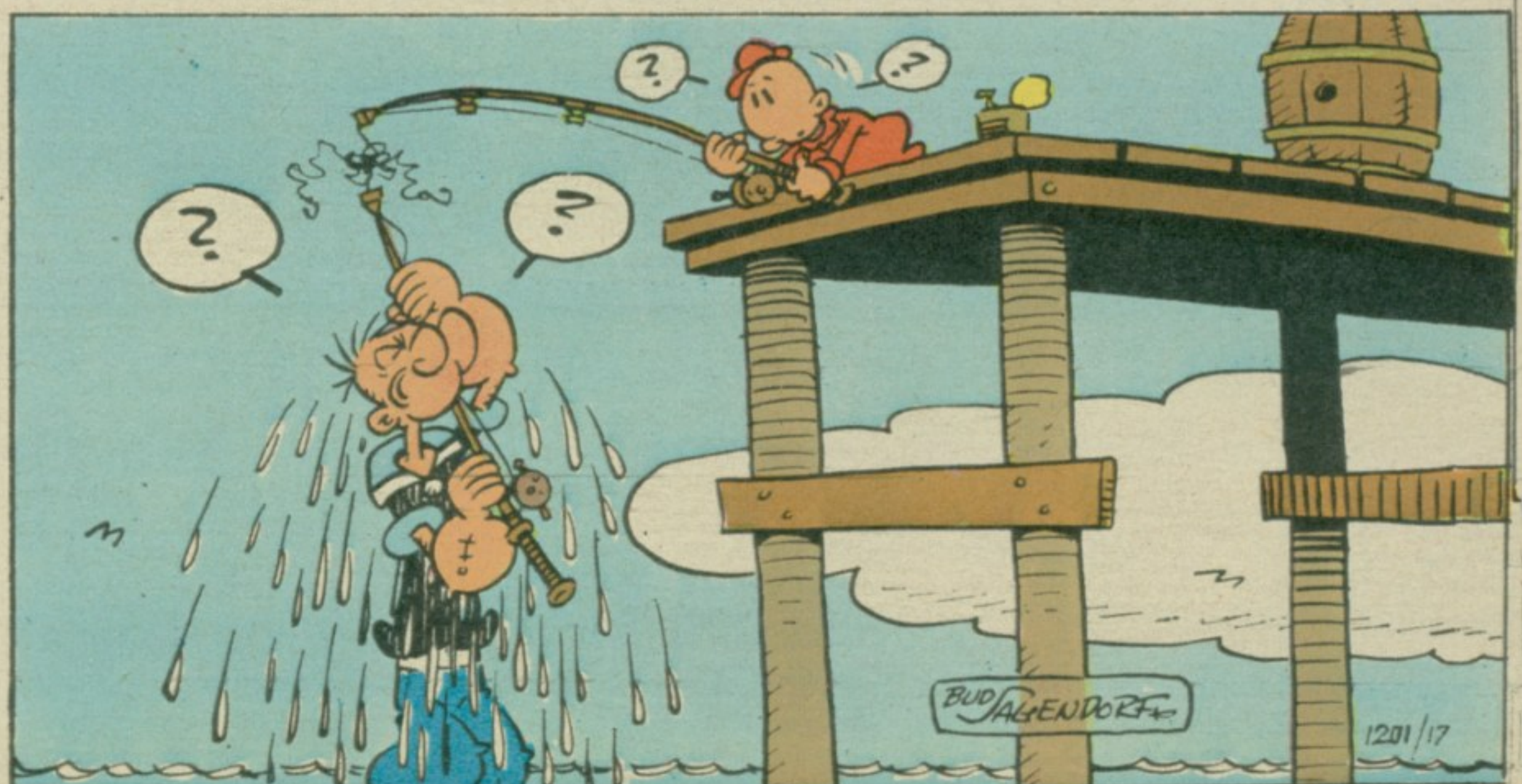
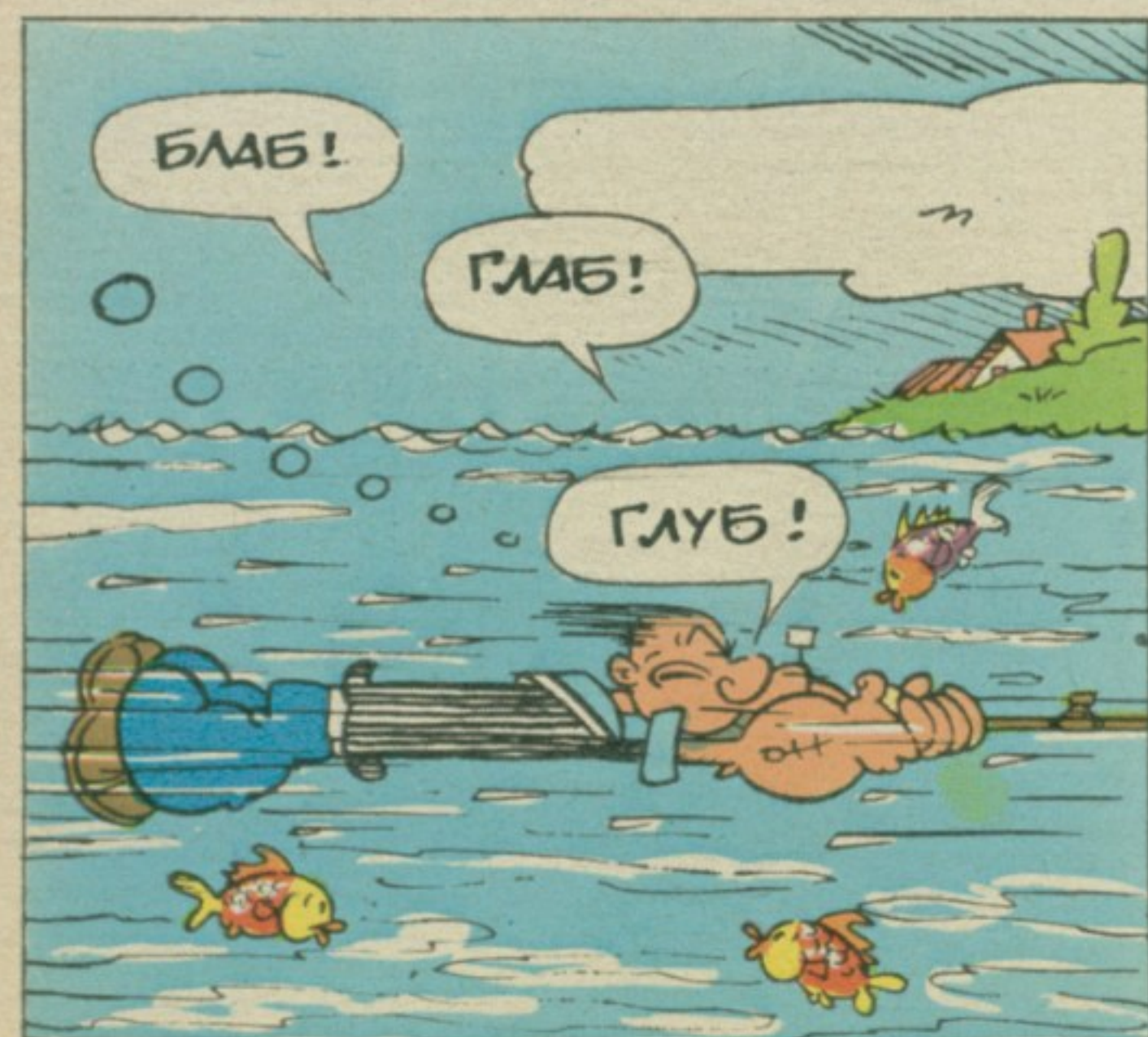
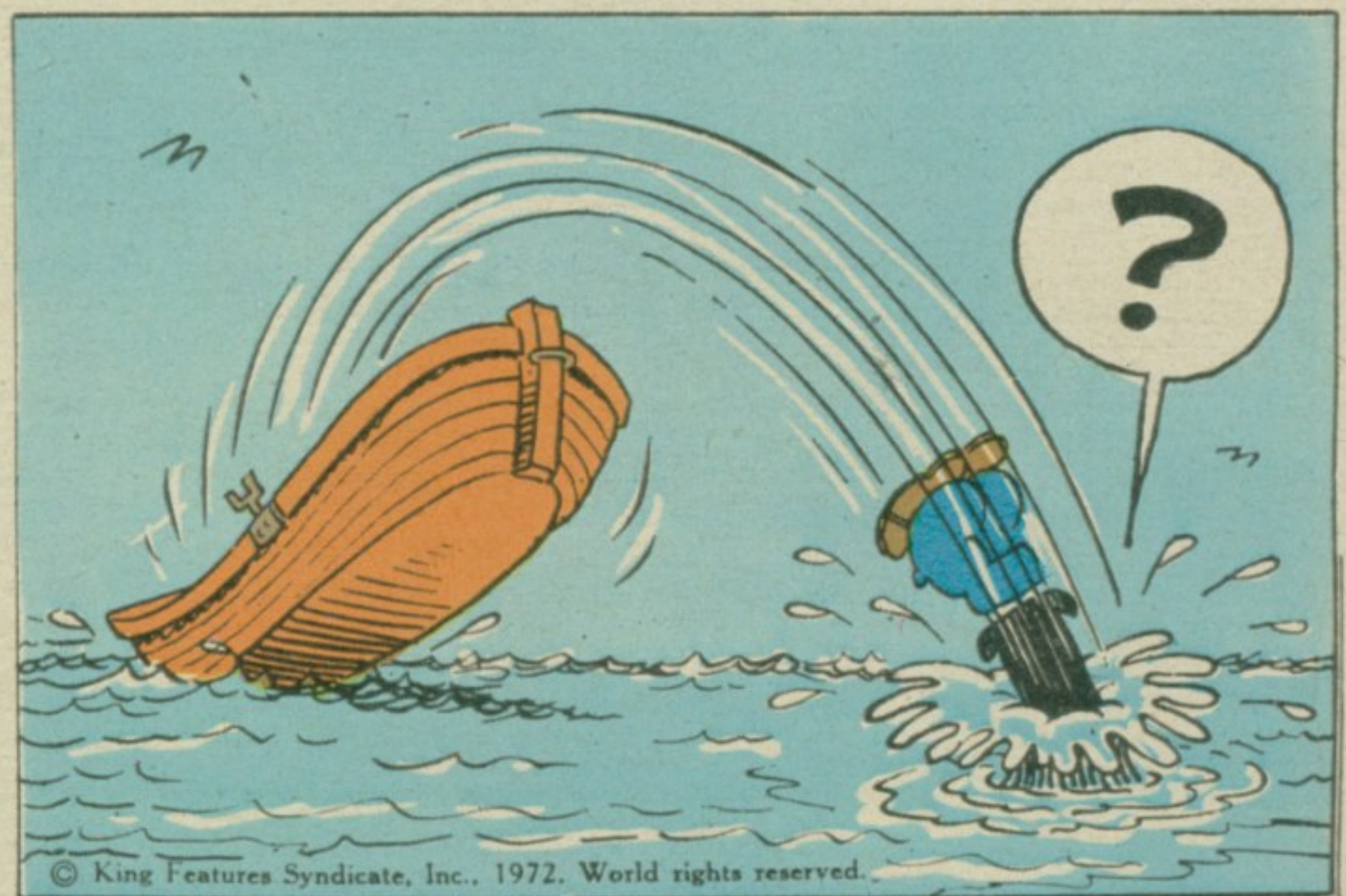
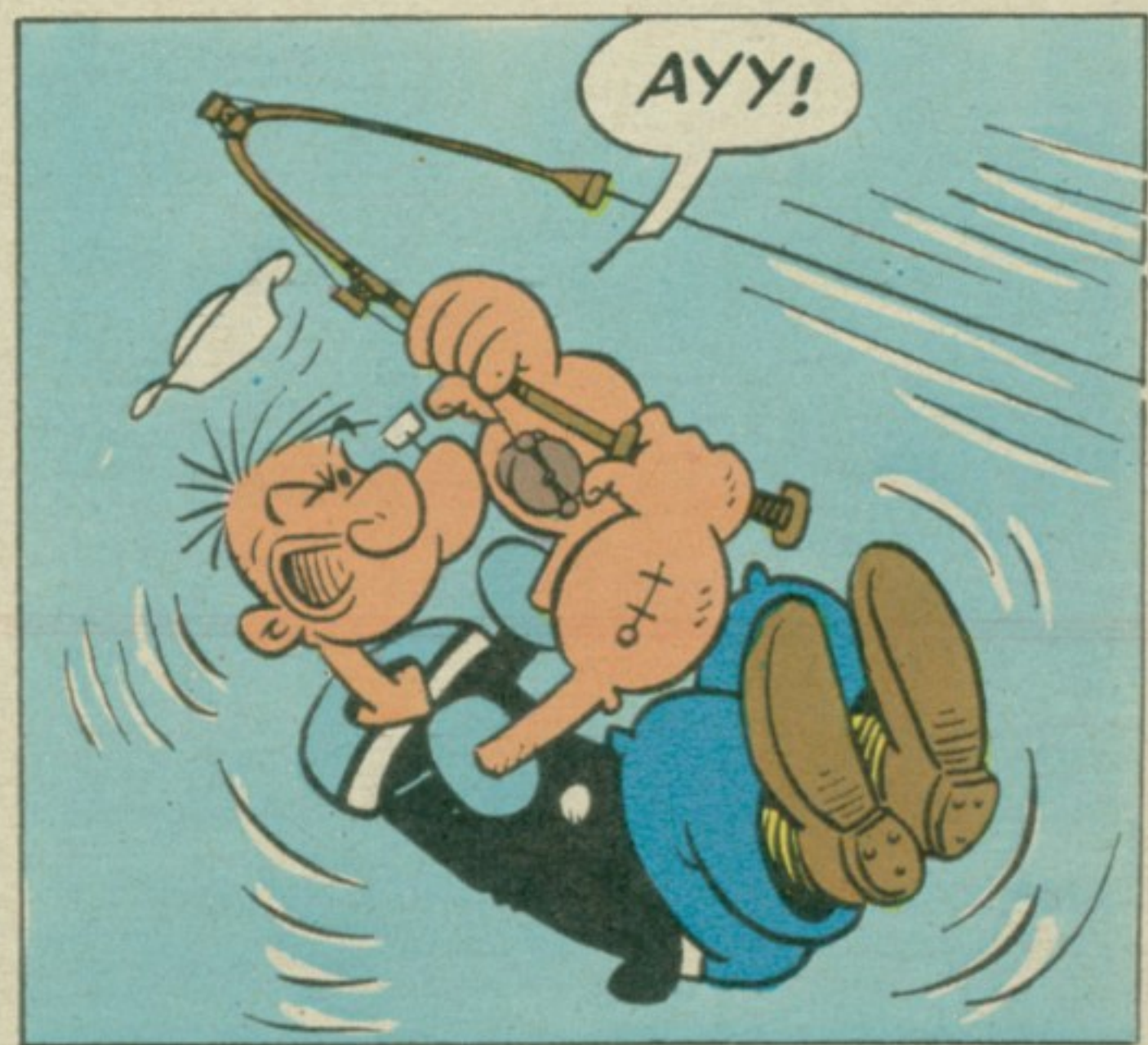
ДРАГО МИ ЈЕ ШТО СЕ НАШ БРАТ
ОЖЕНИО ДЕВОЈКОМ ТАКО ЛЕПОМ
И ПУНОМ
ВРЛИНА!

Тражимо пријатеље

Имам 14 година. Желим да се дописујем са другарицама и друговима широм Југославије. Скупљам слике Драгана Џајића. Додић Микица, Нурије Подзерца бр. 13/3, 72000 Зеница.

Имам 17 година. Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Хоби ми је цртање. Навијам за „Партизан“. Волим бит музику. Здравко Чурковски, Гоце Делчева 14, 97330 Струга.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Имам 15 година. Скупљам разгледнице и марке. Волим спорт и забавну музику. Симић Даница, Сретена Здравковића 61, 35230 Ђуприја.

Имам 14 година. Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Скупљам разгледнице и марке. Волим забавну музику. Навијам за „Првену звезду“. Љубивоје Мијановић, з.п. Степојевац, 14234 Степојевац.

Имам 16 година. Желим да се дописујем са младима из наше земље. Хоби ми је филателија. Навијам за „Раднички“ из Кра-

гујевца и „Првену звезду“. Спасић Милан, Београдска 30, 34000 Крагујевац.

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Имам 14 година. Волим забавну и народну музику и спорт. Навијам за „Партизан“. Скупљам стари новац. Миливоје Матијасевић, село Араповац, 14232 Јунковац.

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из цијеле земље. Волим музику. Маринковић Младенка, бр. 37, 81346 Зеленика.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима који су рођени 23. 7. 1959. године. Скупљам сличице „Ото мото“ и „Kolo's ауто“. Азабагић Мустафа, Голи бријер бр. 6, 75000 Тузла.

Имам 17 година. Желим да се дописујем са другарицама и друговима из Југославије. Језици дописивања: енглески, српскохрватски и мађарски. Miss Elisabeth Turanke, I. Glasgow Street, Wodonga 3690, Victoria, Australia.

Имам 15 година. Желем да се дописујем са другарицама широм наше земље. Волим забавну музику. Јовановски Томица, ул. Палмиро Тољати бр. 125, 91000 Скопје.

Желео бих да се дописујем са друговима широм наше земље. Имам 13 година, навијам за „Првену звезду“, волим забавну музику. Мирољуб Пауновић, Ул. Свети Никола 19, 37210 Ђињевац.

Желела бих да се дописујем са младима широм Југославије. Скупљам сличице Колоус морнарице, разгледнице и слике певача. Имам 13 година, волим забавну музику и кошарку, навијам за „Првену звезду“. Весна Ивошевић, Марка Орешковића 30, 25221 Кљанево.

Желео бих да се дописујем са девојкама широм наше земље. Имам 18 година. Волим бит музику, кошарку, и бокс. Влазимић Хоса, III Борачки блок бр. 15 38320 Ђаковица.

Имам 11 година. Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Скупљам салвете. Лидија Станковић, ОШ „Бубањски хероји“, 178000 Ниш.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима који воле спорт и навијају за „Првену звезду“. Бошко Петровић VII/3, ОШ „Драган Ђоковић-Уча“, 36204 Лаћевци.

Имам 15 година. Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Навијам за „Првену звезду“. Милан Вучићевић VII/1, ОШ „Драган Ђоковић-Уча“, 36204 Лаћевци.

Имам 14 година. Желим да се дописујем са другарицама и друговима широм наше домовине. Скупљам сличице „Ото мото“. Волим пливање а посебно атлетику. Ђорђевић Вељко, Ул. 847 бр. 50, насеље Маџари, 91000 Скопје.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима широм Југославије. Скупљам разгледнице и марке. Навијам за „Првену звезду“. Зоран Богдановић, Омладинска 44, 37000 Крушевац.

Имам 14 година. Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и СССР-а. Језик дописивања: српскохрватски и руски. Драгица, Лукић, Пилица, 31250 Бајина Башта.

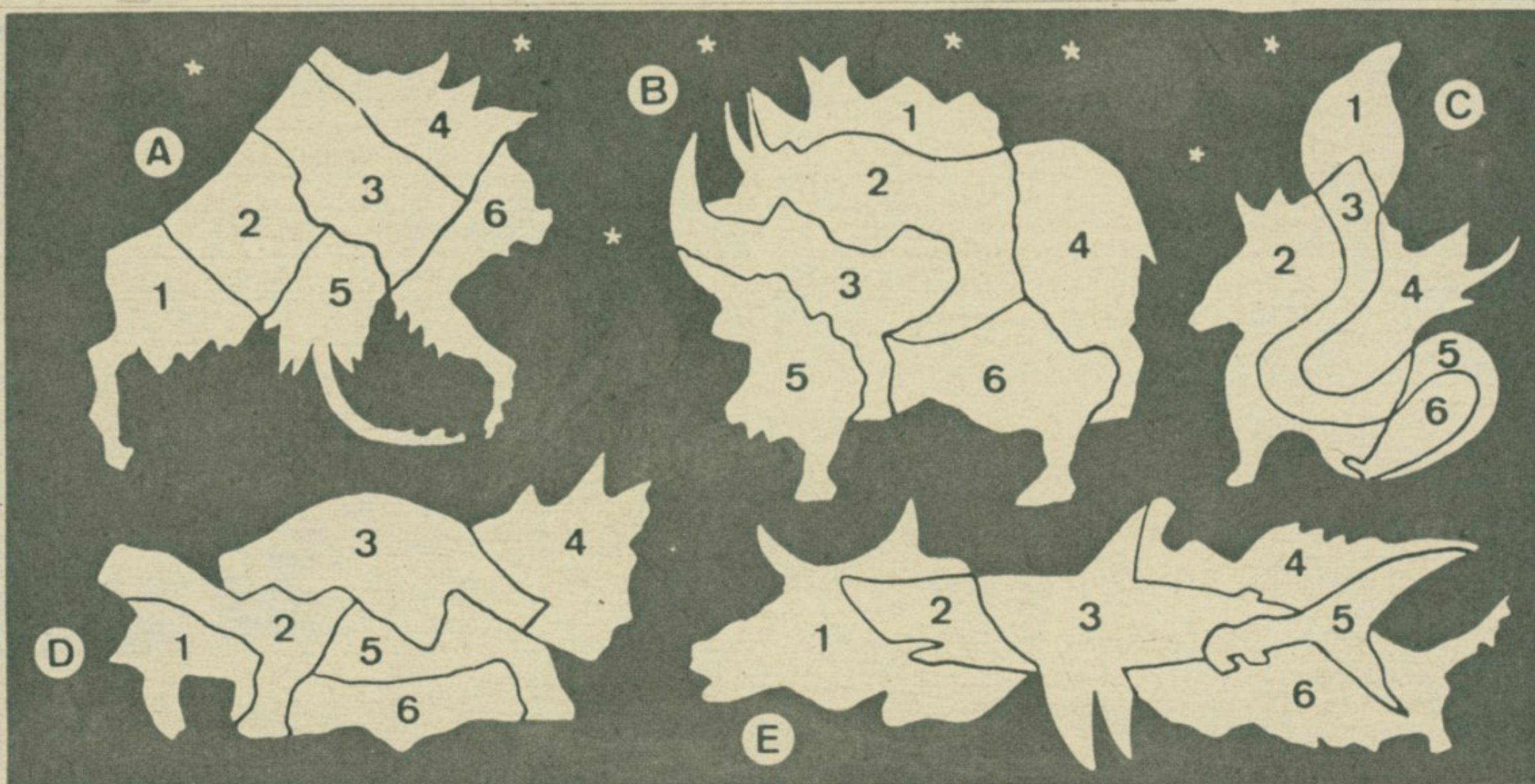
Желио бих да се дописујем са младима из цијеле Југославије. Волим музику. Има 17 година. Свирам гитару. Гарчевић Наџир, Борик V2/57, 78000 Бања Лука.

Желим да се дописујем са младима широм наше земље. Имам 15 година. Навијам за „Партизан“. Милан Ђавић, Железничка 1, 38220 Косовска Митровица.

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

Ако обојите у црно три поља сваке од ових пет слика, добићете силуете пет различитих животиња. Погодите којих?

ОДГОВОР:

Слика А представља рибу раку а чен обрис састоји се од делова 2, 3 и 5; Б је носорог а састављен је од 2, 3 и 4; Ц је кобра, а делови су 1, 3 и 5; Д је корњача, делови су 2, 3 и 5 и Е је морски пас а састављен је од делова 2, 3 и 5.

ТРИ ТУНИКЕ

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

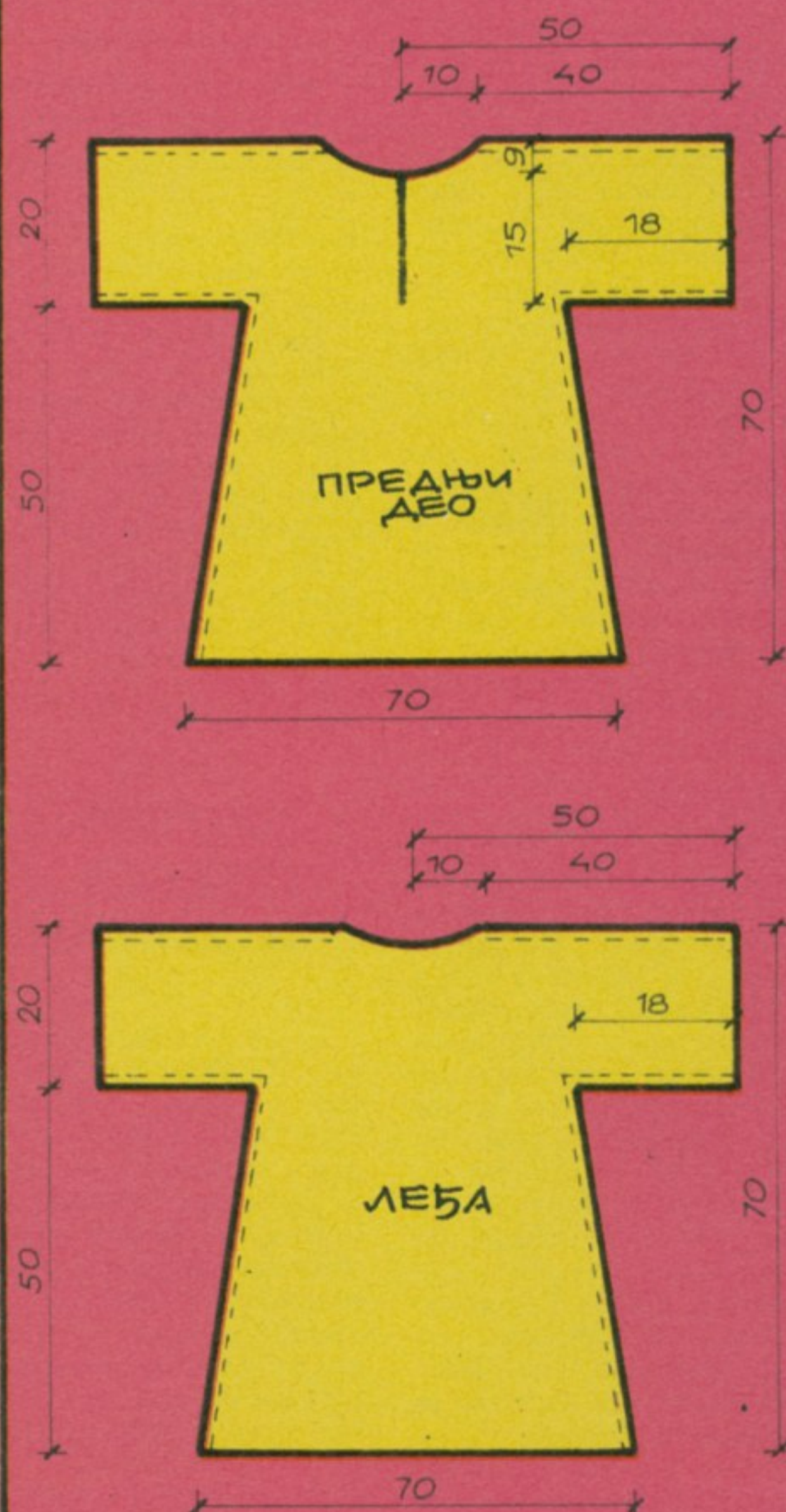
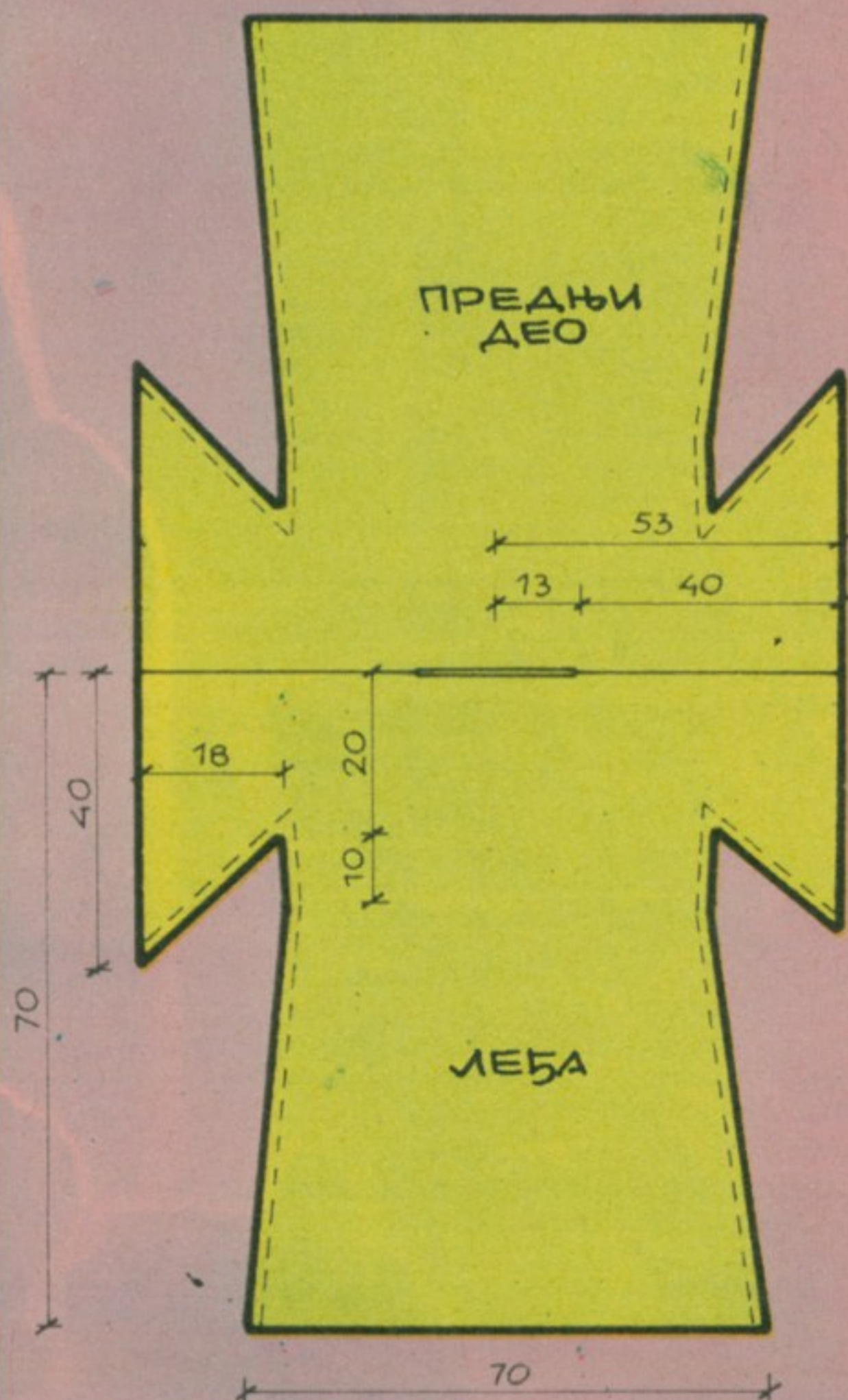
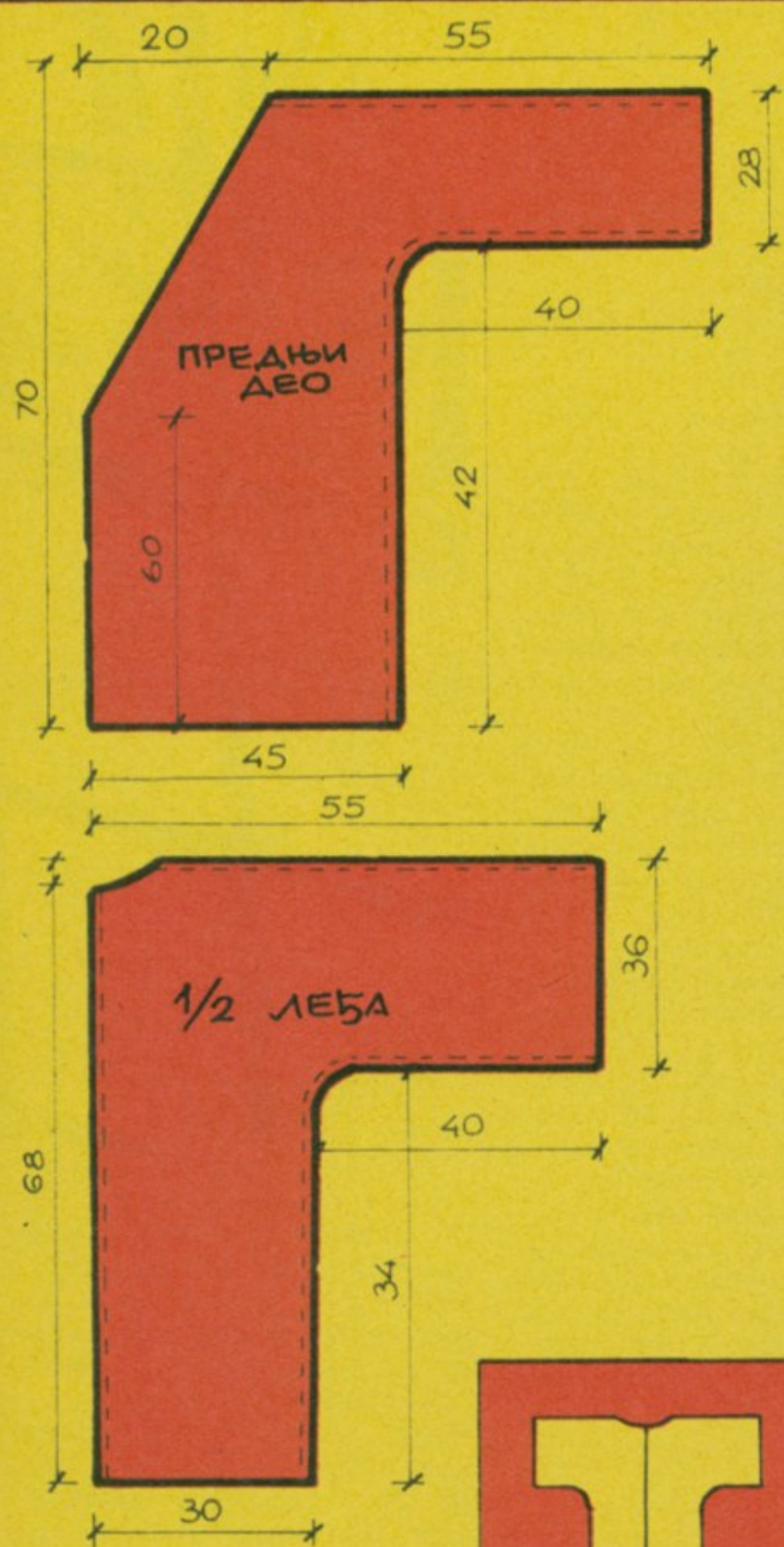
НАПРАВИТЕ САМИ

Зими се много више времена проводи у кући и зато, да бисте увек лепо и уредно изгледале, предлагемо вам да саме направите једну од ове три тунике коју можете носити уз панталоне. Пазите! Мере за све три тунике дате су за висину од 160 сантиметара. Уколико сте виши или нижи мере повећајте или смањите.

1 За ову хаљину-тунуку потребно вам је материјала 2,8 м ширине 1,1 м. Испрекиданом линијом на цртежу назначена су места која се ушивају. Сви шавови широки су 1,5 цм. Хаљина се са предње стране преклапа а око струка је везана широким појасом који, по могућству, треба да буде у некој другој боји.

2 Ова туника има занимљиво кројене рукаве и за њу је потребно 1,4 м материјала ширине 1,1 м. И овде су испрекиданом линијом назначена места где треба ушити. Сви шавови су по 1,5 цм. Изрез око врата је равно просечен а поруб је веома мали. Ако сте одлучили да вам туника има дугачке рукаве онда материјал мора да буде двоструке ширине, то јест 1,4 м.

3 И на крају весела туника са цветним десеном. Она има кимоно рукаве и за њу је потребно 1,4 м материјала ширине 1,1 м. Око врата направите поруб од 1 цм и кроз овај поруб провучите украсну траку. Кад је будете везали трака ће правити лепе наборе на тунуци. Места на којима треба да прошијете тунуку означена су на цртежу испрекиданом линијом. Шавови имају по 1,5 цм.

Негде далеко изнад нас грмела је топовска канонада. То су Совјети засипали гранатама центар Берлина и Хитлеров бункер у коме смо се управо ми налазили — петорица америчких ваздухопловаца, ратних заробљеника у бекству, наоружани само са два парабелума. А на нашем нишану, само два метра испод, налазио се — Хитлер. Био је 24. април 1945. године.

Гледали смо га како стоји на средини собе: црна, права коса пала му је преко левог ока, а вратне жиле набрекле од беса. Викао је на неког пуковника у црној СС униформи и појма није имао да му живот виси о концу. Исто као и наш.

Нас петорица налазили смо се у отвору за вентилацију, иза решетке која је затварала улаз у само срце Хитлеровог бункера — у његову салу за конференције.

Већали смо — хоћемо ли га убити одмах или не. Свима нам је било јасно да смо у клопци као и он сам. Око бункера хиљаде совјетских војника, а око нас, у бункеру, десетине есесоваца!

ПАРАБЕЛУМ У ЗАВОЈИМА

Тако почиње необична, готово невероватна прича Ралфа Штајнера и његова четири друга. Зашто су ћутали, о томе скоро тридесет година? Јер, ако је заиста истинита, била би то најзанимљивија прича другог светског рата.

Десетак дана пре овог догађаја петорица „бунтовних“ ратних заробљеника, који су се налазили на списку за стрељање, успели су да побегну из логора који су чували есесовци. Били су то: 28-годишњи пилот Ралф Штајнер, 30-годишњи ваздухопловни наредник Кевин Конор и три младића: 22-годишњи радист Хенри Бертелон, затим 21-годишњи бојажљиви Мајкл Андруски и енергични 23-годишњи Питер Рубен.

Приликом бекства успели су да онесвесте једног официра и да му узму пиштољ.

Преноћили су у некој шуми, а сутрадан решили да крену према Берлину! Бида је то мудра одлука јер тониоци ће их сигурно тражити на супротној страни, где се налазе фронт и савезници, а не у срцу Немачке. Осим тога, рачунали су да ће се лакше сакрити међу избеглицама. Целе породице, на хиљаде људи, жена и деце, хриле су према Берлину, верујући Хитлеровим речима да је престоница Трећег рајха права тврђава и да никад неће пасти.

Ралф и његови другови претпостављали су да се велики број заробљеника и страних принудних радника, нарочито из источне

ЗАШТО НИСМО УБИЛИ

Ралф Штајнер као 28-годишњи амерички пилот (горе) и данас као угледни лекар (доле).

Европе, крије у рушевинама вишемилионског Берлина.

Када су стигли у Берлин, већ је била ноћ. Шеста откако су побегли из логора. Страже су биле ретке, али контроле строге и неумољиве. Ралф се плашио претреса па је парабелум с метком у цеви држао у десној руци око које су његови другови направили завој, тако да је изгледало да је цела шака у типсу.

ПРЕПОЗНАЛИ ГЕБЕЛСА И ХИМЛЕРА

Нису имали среће те ноћи. На углу две замрачене улице само што се нису сударили с једним официром који их је погледао сумњичаво, чудећи се њиховим у браду обраслим лицима, и тада затражио исправе. Ралф је добро знао немачки и покушао да се извуче објашњавајући да су страни радници на принудном раду и да журе у фабрику.

Официр је разрогачио очи и машио се футроле за пиштољ. Ралф је тек тада схватио да је начинио не-

опростиву грешку: Немци нису допуштали ниједном страном раднику да уђе у Берлин!

У том тренутку зачуле су се сирене које су најављивале напад из ваздуха. Њихово завијање притушило је пуцањ из Ралфовог парабелума: завој на његовој руци се разлетео, а официр посрнуо напред са зрном у трбуху и скљокао пред ноге Кевина Конора. Овај се сагао и извукао му пиштољ из футроле. Сада су већ били мало боље наоружани.

Уто се изнад њих зачуло продорно добро познато брујање авиона. Нису смели чекати да бомбе почну да падају, па су појурили тражећи заклон. Убрзо су наишли на један подрум и скленили се у њега. Била је то њихова друга грешка.

Када је бомбардовање престало, установили су да више не могу напоље. Део степеница се срушио и потпуно затворио улаз кроз који су се увукли у подрум. Били су живи закопани у мрачној и загушљивој рупи у коју је светлост стизала само кроз полузатрпан подрумски прозорчић.

Оно што су видели кроз прозорчић у подруму није их нимало охрабрило. Налазили су се у непосредној близини главне немачке команде у улици Вилхелм. Закључили су то по бројним патролама и стражама које су запоселе целу улицу и многим официрима који су долазили или напуштали зграду. А још више — по црним мерцедесима. Једном је из једног изашао министар пропаганде др Јозеф Гебелс, други пут из другог СС рајхсфирер Хајнрих Химлер.

У тску ноћи цела Вилхелмштрассе тресла се од бомбардовања и кроз прозорчић подрума продирали су густе облаци дима и малтера. Ралф Штајнер и његови другови кашљали су и плували песак проклињући сопствену авијацију. Сутрадан, гладни и измучени неспавањем, одахнули су кад су угледали створ у зиду који се напала срушио.

Тек кад су сва петорица ушли у рупу, схватили су

да је то узани ходник који је водио негде у дубину. Унутра је било влажно и мрачно и само по струјању ваздуха закључили су да се налазе у вентилационој цеви.

САМО НАПРЕД!

Андруски је ишао први и рукама опипавао пут испред себе. Одједном, руком је додирнуо нешто мекано и топло. Био је то велики пацов. Андруски је тргнуо руку и узвикнуо од гађења. Био је спреман да се врати натраг у подрум и тамо умре од глади.

— Само напред! — гурнуо га је Ралф. — Овај ходник мора негде да се завршава. Зар више волиш есесовце од пацова!

Пузили су десетак минута ходником који је кривудао и спуштао се све дубље под земљу. Изненада, до њих су из даљине допрли неки гласови. Андруски је гурнуо руком Ралфа и дао знак свима да се притаје. Напетост су ослушкивали неколико минута. Затим су крајње опрезно и тихо наставили да пузе.

Гласови су се сада чули много ближе. Неки човек је урлао као луд. Ралф, који је разумео готово сваку реч, схватио је да су то речи оптужбе због пораза немачких трупа...

Када су дошли до првог завијутка у ходнику, угледали су светлост. Испред њих налазила се метална решетка кроз коју су могли добро да осмотре унутрашњост осветљене просторије. У први мах нису видели ништа јер су били заслепљени снажном светлосћу. А онда, када су им се очи привикле на светлост, угледали су необичан приказ.

ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ!

— На непуну два метра испод нас — прича Ралф — налазила се велика соба, вероватно сала за са-

Дуго смо у бункеру већали да ли да одмах пуцамо. — Боље би било да га живог отмемо! — предложио је неко и ми смо променили план.

станке. У средини је стајао дугачак сто. Два пуковника и један генерал седели су у углу и ћутали. На њиховом лицу одражавали су се само умор и страх.

У средини сале стајао је један човек. Црна, права коса пала му је преко очију. По кси и по необичним брковима одмах смо га препознали. Био је то Хитлер. Црвен у лицу од беса, викао је на пуковника у црној униформи СС јединица који је стајао пред њим непомичан као клип.

— Не, не то је немогуће! — мрмљао је Андруски. — Али, ипак, то је Хитлер.

— Десетак минута седели смо лица припијеног уз решетке и посматрали шта се догађа у сали за конференције — наставља Ралф. — Више нисмо разумели ниједну реч коју је Хитлер изговорио. Размишљали смо само о томе треба ли одмах да пуцамо или не. На бетонском поду крај нас лежала су два откочена парабелума: оставили смо их ту да не би-

„Прво да се договоримо с друговима“, шапнуо сам, „и да припремимо бекство. Ако га одмах убијемо може се догодити да при повлачењу залутамо у вентилационим цевима и паднемо есесовцима у руке“.

Али већина се није сложила с предлогом да се Хитлер убије.

— Боље би било да га живог отнемо — рекао је неко. — На тај начин савезници би могли да се нагоде са Немцима да одмах капитулирају.

Наравно, ова замисао би-

— И у тренутку кад смо хтели да остваримо свој план, настала је жучна свађа. Иако смо могли за неколико сати да окончамо рат, неки од нас се нису слагали са оваквим подухватом. Погинути у тренутку када су Совјети већ пред вратима Берлина, била је права непромишљеност.

— Већина је одлучила да ипак отнемо Хитлера и то 30. априла када је требало да одржи конференцију с неколицином генерала. Знали смо да нико

јући ова два-три дана кроз решетку.

У углу је стајала нека жена и плакала а крај ње су промицали генерали и обични војници доносећи нове поруке и односећи мапе са столова. Тада је

— Значи, све је било узалуд. Хитлер нас је предухитрио. Ипак његова смрт означила је крај другог светског рата. Требало је да будемо срећни.

Четири дана касније у Берлин су ушли совјетски војници.

ХИТЛЕРА

Ако га одмах убијемо, може се догодити да при повлачењу залутамо у вентилационим цевима и паднемо есесовцима у руке.

смо случајно, из нервозе притиснули ороз пре времена.

СВЕ ЈЕ БИЛО УЗАЛУД

Време је пролазило, а ми никако нисмо могли да се одлучимо. И у последњем тренутку када смо дигли пиштоље и уперили их у вођу Трећег рајха, променио сам одлуку.

ла је исувише луда и смела. Па ипак, петорица Американаца одлучили су да то учине. Требало је неколико дана да мотре на вођу Рајха и искористе најповољнију прилику за отмицу. Нису знали распоред просторија у Хитлеровом подземном бункеру па су зато најзад одлучили да се забарикадирају у сали за конференције и искористе га као таоца. Рачунали су да Немци неће ништа смети да предузму што би угрозило Хитлеров живот.

од њих није наоружан, јер су есесовци сваког официра, без обзира на чин, претресали на уласку у Хитлерове личне просторије. Проверили смо наше сружје и пошли кроз ходник према сали за конференције.

Већ на први поглед запазили су да се нешто необично дешава. Сала је била препуна људи, обузетих немиром и страхом. Није било ни дисциплине, нити оне војничке смирености и страхопоштовања на које смо се већ навикли гледа-

неко од присутних замолио за тишину:

— Нико не сме да дозна да је велики фирер мртав. Наша је дужност да сакријемо његову смрт. Знате да се он јуче оженио Евом Браун а да су пре једног часа заједно извршили самоубиство. Док ово говорим, њихова тела су у пламену. Ломача ће горети све док се не претворе у пепео. Свет треба да верује да је Хитлер успео да побегне и да је жив.

— Вратили смо се у скровиште — прича Ралф.

Према подацима из америчких листова који износе овај необичан и прилично невероватан догађај, Ралф Штајнер данас живи у Њујорку и бави се лекарском професијом, Питер Рубен у Филаделфији ради као дизајнер, а Кевин Конор у Дублину, у Ирској, где води свој клуб. Мајкл Андруска је умро од рака 1970. године, а новинари нису могли да пронађу где данас живи Хенри Бертелон.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ТОРПЕДИМА НА МЕТЕОРИТ!

ВЕЛИКИ СТРАХ

ПРЕСЕЛО НАМ ЈЕ ЗОРАНОВО МАФИОНИЧАРСТВО. КАД СМО СХВАТИЛИ ШТА СЕ ДОГОДИЛО, НИЈЕ ВИШЕ БИЛО ПОМОЋИ.

АБРАКАДАБРА!

Кад сам од неких својих „парица“ купила ту пластичну, ружичасту луткицу, нико није био срећнији од мене. Свиђала ми се јер је била необична, највише због тога што како год да је бацим или ми испадне, она се заврти, заврти... а онда олово претегне и лутка се исправи. А могла је и да се расклапа.

Луткицу нисам носила у школу, али код куће била ми је увек у руци или у неком цепу. Тако и тога дана, једног јесењег поподнева пре десетак година.

У великој дневној соби мајка је дремала на лежају придижући се покатак и опомињући нас, мене и моју браћу Зорана и Душка, да будемо тиши не би ли мало заспала. Зоран, најстарији међу нама (ишао је тада у трећи разред основне школе), био је по природи несташан и у свашта се мешао. Није му промакла ни моја луткица.

— Дај да видим како се расклапа — затражио је шпатором. Пружила сам му је без устезања.

Зоран зачас расклопи лутку и из њених ногу извади парче олова. А онда, као да се нечега досети, поведе Душка и мене у хошак и поче да нас уверава у своје мафионичарске вештине.

— Сад ћете да видите — говорио је — како ћу ово парче олова да ставим у уста и оно ће ми изићи на груди!

Нисмо му баш веровали, све док се олово није заиста нашло у његовим устима.

МОГУ И ЈА!

— Пажња, пажња! — закрештао је Зоран. — Гледајте како ради мафионичар!

Махао је рукама и гестикулирао понављајући:

— Абракадабра! Абракадабра...

Одједном, стисну уста и направи се као да гута. У истом тренутку оно парче олова, тада нисам знала како, нађе се на његовим грудима. Душко и ја зину-смо од чуда.

— Могу и ја! — поскочи Душко и зграби олово.

Док смо нас двоје схва-

тили шта смера, он га је већ стрпао у уста и — прогутао!

Завриштали смо све троје, сигурно прво Душко од

клету луткицу, а Зорана што је изигравао мафионичара. Било је и батина, али најгоре је дошло кад сам чула:

желуцу а мајка још забринуту. Трчкала је око њега, пипала га, нуткала да једе, испитивала шта осећа... Гледала сам брата

Видела сам да он као и ја страхује да ћемо изгубити брата, и то нашом кривицом, и то ми је било довољно да бризнем у плач.

— Како ћемо тек тату дочекати кад се врати с пута?! — зајецао је и Зоран.

Седели смо ту и плакали беспомоћно док нас мајка није позвала:

— Мислите ли ви, децо, у школу да идете?

— А Душко... — промучала сам.

— Шта је — ту је! — рекла је мама. — Ви ми сад ништа не можете помоћи.

НЕШТО ЈЕ ЗВЕЦНУЛО

У школи сам готово заборавила на свој страх, али кад сам се вратила кући, Душково стање изгледало је још озбиљније. Сваки час је трчао на ношу и, ваљда измучен тиме, плакао. Мајка му је и даље трпала у уста разне каше, а затим стављала у кревет и пипала руком чело да види како је с температуром. Од олова још није било ни трага, као да се истопило у њему.

Нас двоје „криваца“ ћутке смо радили школске задатке а касније без икаквог противљења и уобичајеног кошкања отишли на спавање.

Сутрадан, Душко је остао у кревету као прави болесник. Чак су и неке жене из комшилука долазиле да се распитају како му је.

На тренутке било ми је жао лутке која је сад без олова лежала као мртва, а онда сам мислила како бих дала стотину таквих луткица и свашта још — само да не изгубим брата.

До поласка у школу седела сам опет са Зораном на оној греди у дворишту и јецала у страху шта ће бити с Душком.

А када је дошло време за школу кренула сам да се спремам.

— Мама, нешто је звецнуло! — чула сам Душка.

По изразу маминог лица видела сам да је опасност прошла. Пресрећна, потрчала сам да јавим Зорану.

Марија Илић, Зворник

(Хонорар: 250 дина)

Пре него што смо нас двоје разумели шта Душко смера, он је стрпао олово у уста и прогутао га.

— Дете може да умре од тога!

Занемела сам од страха.

ХОЋЕ ЛИ УМРЕТИ?

У нашем месту у то време није било лекара, па се мајка озбиљно забринула за Душка. Спремила му је на брзину кашу од кромпира и терала га да једе.

Али следећег јутра олово је било још у Душковом

како се мучи да избаци из себе тај отровни метал и кад ми се учинило да ту више нема помоћи нисам могла ништа друго него да се искрадем напоље.

Тек што сам села на једну греду у дворишту иза куће, дошао је и Зоран.

— Шта ће бити ако Душко умре? — упитала сам скрушено.

Он је ћутао и замишљено чепакао по греди.

— Мислиш ли да ће стварно умрети? — испитивала сам.

Зоран се одједном тргао.

НА ЉУБИЊУ

Да би угушио други српски устанак, београдски везир Сулејман-паша Скопљак упутио је из Београда у Чачак под командом Чаја-паше 5000 војника, углавном коњаника. Надмоћнија турска војска напала је устанике 6. маја 1815. године. С рањеним вођом Лазаром Мутапом Срби су се повукли из Чачка, али само до брда Љубиња удаљеног четири километра од града. У међувремену на Љубињу су пристигли Милош Обреновић и Јован Добрача и запосели га са 1500 устаника. Чим је проучио борбени положај, Милош је наложио борцима да изграде затворене шанчеве у које је сместио главнину људи, док су се

остали разместили на положају и у заседи. Сутрадан, Турци су напали Љубињ и као лавина се сручили на Србе. Судар је био жесток. У сукобу је у једном од шанчева погинуо јунак Танаско Рајић. Иако су сви људи из његовог шанца изгинули, није хтео да се повуче и тако дозволи Турцима да се домогну српских топова. Дуго је одбијао њихове нападе, али је најзад подлегао ударцима јатагана. И поред снажног напада, Турци су одбијени. Уз велике губитке повукли су се према Чачку. Победа Срба на Љубињу била је велики морални подстицај устаницима и цео народ потпуно подигла на оружје.

ЖИТ СТРАНА

НАЈПОЗНАТИЈИ О НАЈБОЉИМА

Као и на крају 1973. године тако смо и последњих дана 1974. опет питали десет најпознатијих југословенских поп-рок музичара и певача шта су и кога најрадије слушали у протеклој години а ко, по њиховом мишљењу, има шансе да се пробије и успе у години на чијем смо самом почетку.

- Нашим саговорницима поставили смо четири иста питања:
1. Која вам се поп-композиција највише допала у 1974. години?
  2. Ко је по вашем мишљењу певач 1974. године?
  3. Који је састав највише постигао у прошлој години?
  4. Ко ће доћи „на власт“ у југословенској музици 1975. године?

Ево шта су одговорили анкетирани. Одговори, су ако ништа друго, веома занимљиви.

ЗДЕНКА КОВАЧИЧЕК

1. И шлагер и добра поп-композиција! Све су то одлике „Селме“ из репертоара групе „Бијело дугме“.
2. Мени се све моје колеге свиђају као певачи. Ако бих морала неког да издвојим као успешног у 1974. години онда бих се одлучила за Златка Пејаковића.
3. Прошла година је година групе „Бијело дугме“. Треба видети са каквим их одушевљењем публика свуда прима.
4. Ваљда ће доћи и мојих пет минута. Можда баш ове године?!

КОРНЕЛИЈЕ КОВАЧ

1. Било је више занимљивих песама али зар није најважнија „Моја генерација“?
2. Златко Пејаковић је највише пружио. Он је певач 1974. године.
3. Највећи бум направиле су младе Сарајлије из групе „Бијело дугме“ али највише и најквалитетније дала је „Корни група“.
4. Једну групу издвајам: верујем у шумадијски квартет „Смак“.

ПОЗНАТИ ДИСК-ЏОКЕЈИ О КОМПОЗИЦИЈАМА ИЗ ПРОШЛОГОДИШЊЕ ПРОДУКЦИЈЕ

ДРАЖЕН ВРДОЉАК — РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА ЗАГРЕБ

„Радује ме што се у 1974. години појавило више албума домаће поп-глазбе него у свим претходним заједно. То је, као и велики ентузијазам публике, очигледан доказ да поп-глазба чини у нас примјетан корак напријед. По мом суду, за „групу године“ ваљало би прогласити „Бијело дугме“, „Море“ из Сплита и „Југословенску поп-селекцију“ с албума „Мајко земљо“ макар се међу собом стилски битно разликују.

Од снимака домаће поп-глазбе, током последњих дванаест мјесеци, најрадије сам у програм уврштавао „Сел-

му“ групе „Бијело дугме“ и „Море“ истоименог сплитског састава.

Међу иноземним глазбеницима најрадије сам пуштао Стивија Вондера (STEVIE WONDER), чију музичку виталност данас досеже мало који међу његовим колегама. Макар сам толерантан према свим музичким изразима, највише су ми се допали џез-рок снимци извођача као што су Херби Хенкок HERBIE HANCOCK и Чик Кореа (CHICK COREA), те нека издања такозваног „прогресивног соула“. Али, мислим да ни друге категорије нису биле дефицитарне.

ЉУБОМИР ЈАКУЛА — РАДИО-БЕОГРАД

Мислим да је протекла година веома значајна за југословенску поп-музiku. Продуценти су најзад показали више разумевања за младе и њихове жеље о чему сведочи велики број издатих ЛП плоча најбољих састава. На прво место ставио бих плочу Тихомира Поп Асановића и „Поп селекције“ због техничких и музичких квалитета. Ту је и албум групе „Бијело дугме“, недавно издат, који ће вероватно у току 1975. године тек доћи до пуног изражаја. Врло значајан тренутак је и распад одличне „Корни групе“ што ће се у сваком случају одразити у квалитету домаће популарне музике. Остала је празнина и то даје могућност некој доброј групи да дође до пуног изражаја. За сада највише изгледа имају свакако сарајевски Indexi који најављују свој повратак. Не треба заборавити ни групе „Смак“, за нешто старије, и „Бијело дугме“ за најмлађе поштоваоце поп-музике. Иначе, у 1974. години од домаћих плоча у емисијама у којима радим најчешће сам емитовао композиције „Мајко земљо“ и „Улицу јоргована“ Дарка Домијана. Што се тиче диско-продукције мислим да је она прошле године била слабија него претходне. Ипак, више од осталих плоча пуштао сам плочу групе „Пејпер Леис“ (PAPER LACE) „Ноћ обрачуна у Чикагу“ и све снимке Доне Хајтауер (DONA HIGHTOWER).

ГОРАН БЕГОВИЋ — БИЈЕЛО ДУГМЕ

1. Можда ће неко помислити да сам препотентан али по мени протекле године била је најбоља баш моја композиција „Влук за моју бившу драгу“.
2. Вокални солиста моје групе Жељко Вебек од сасвим непознатог певача за свега десетак месеци избио је међу најбоље.
3. Ми смо урадили највише. У нашу поп-музiku унели смо нешто ново и то није остало незапажено код публике. Дакле, „Бијело дугме“.
4. Верујем да ће поново окупљени „Indexi“ у 1975. години повратити своје старе позиције у југословенској поп-музички.

ЈАДРАНКА СТОЈАКОВИЋ

1. Мени се највише свидела песма о Селми коју је написао Горан Беговић а коју изводи „Бијело дугме“.
2. И за поп и за забавну музiku важна је појава три млада и врло добра певача у протеклој години. Мислим на Дарка Домијана, Ксенију Еркер и Жељка Вебека, певача групе „Бијело дугме“.
3. Ту и нема дискусије: „Бијело дугме“ је најсвежији, најоригиналнији, најсимпатичнији и најнеодољивији састав године.
4. Мислим да ће и 1975. година бити година великих успеха групе „Бијело дугме“.

ЈАНЕЗ ВОНЧИНА — БЕНЧ (ЈУГОСЛОВЕНСКА ПОП-СЕЛЕКЦИЈА)

1. За мене је најбоља композиција Даде Топића „Живјети слободно“ која се налази на новом албуму групе TIME а коју ја увек певам у знак поштовања према аутору, сада иначе војнику.
2. Дадо Топић је наш најбољи поп-рок певач. Протекле године пажњу је скренуо и Жељко Вебек из групе „Бијело дугме“.
3. Овако: најуспешнији су били момци из групе „Бијело дугме“ али ако се рачуна музика онда смо ми из „Југословенске поп-селекције“ без конкуренције.
4. Чини ми се да две групе у 1975. години могу направити добар посао: „Спектар“ јер добро свира добру музiku и љубљанско „Јутро“ јер у новом издању може доста пружити.

ДРАГО МЛИНАРЕЦ

1. Сваки избор је веома тежак и незахвалан али ако морам да се одлучим: „Мајко земљо“ са албума Тихомира Поп Асановића.
2. Један је певач и даље без конкуренције: Дадо Топић!
3. За мене најквалитетнија нова група која се појавила у току 1974. године јесте загребачки инструментални трио „Спектар“.
4. Стварно не знам! На то је врло тешко одговорити.

РАША ЂЕЛМАШ — YU-GUPA

1. Тешко је одлучити се за једну јер је избор прилично велик. Ипак, изабрао бих „Дрвени мост“ из репертоара групе у којој свирам.
2. Мислим да код нас има доста добрих поп и рок-певача али један је испред свих. Дадо Топић па... остали.
3. „Бијело дугме“ је било без конкуренције. Све им је ишло на руку.

4. У конкуренцији многих рок-састава лако се може догодити да 1975. година буде право време за потпуну афирмацију младог београдског акустичарског квинтета „Заједно“.

ЗЛАТКО КЛУН — ГРУПА „БУМЕРАНГ“, КОПАР

1. Тешко је одлучити се само за једну јер је било више добрих песама али мислим да је најдубљи утисак на мене оставила једна „ствар“ са албума „Мајко земљо“ Тихомира Поп Асановића, само не у оригиналној изведби. Реч је о песми „Остави траг“ али у интерпретацији самог аутора Јанеза Вончине — Бенча.

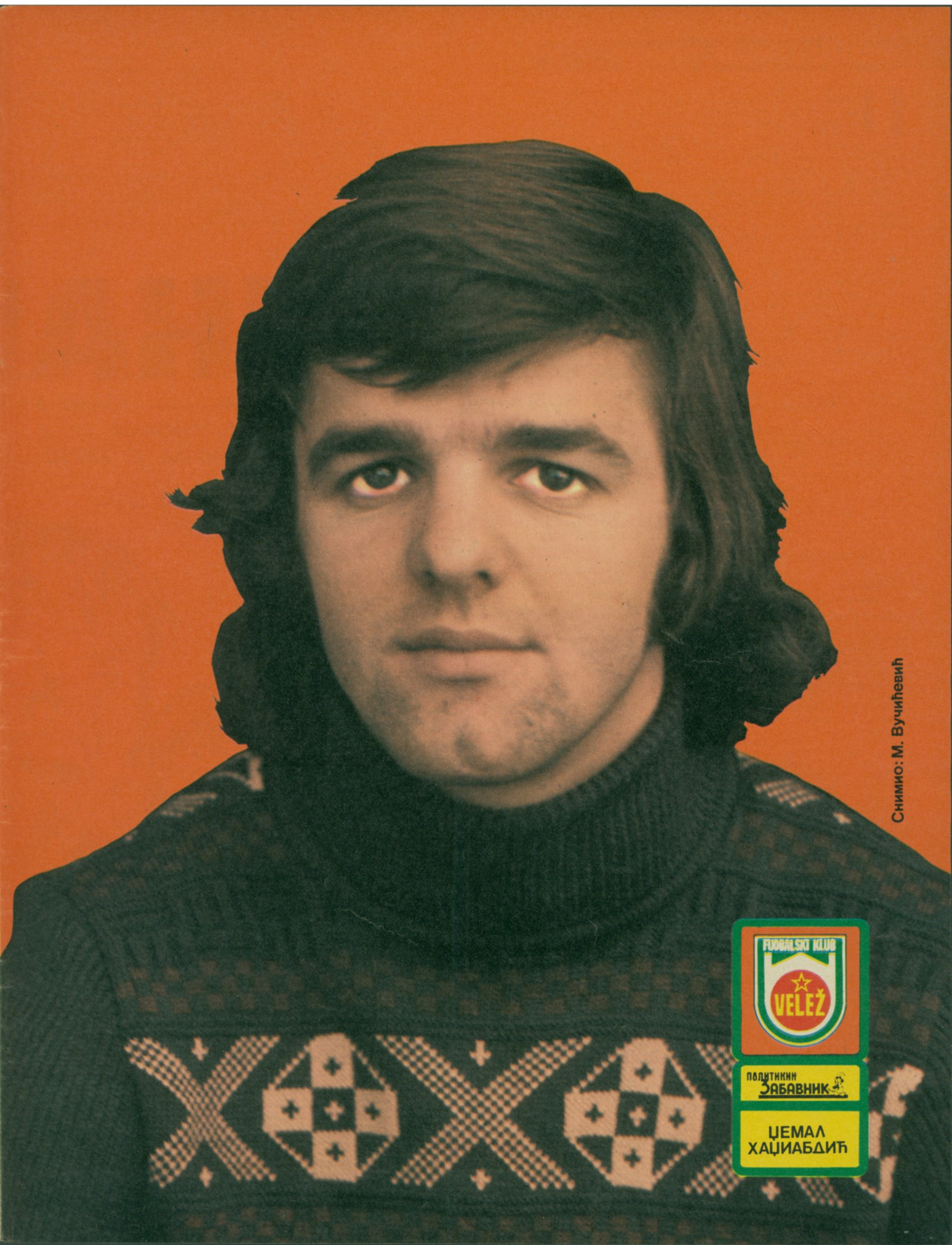
2. У Југославији постоје само три велика поп-рок певача: Дадо Топић, Јанез Вончина и Златко Пејаковић.

3. Ако гледамо ко је највише напредовао онда је то „Бијело дугме“. Ако, пак, гледамо ко је свирао најбољу музiku онда је то „Југословенска поп-селекција“ без икакве конкуренције, што је и нормално ако се зна ко је ансамбл сачињавао.
4. Надам се да ће група у којој ја свирам (БУМЕРАНГ) успети да се у следећој години представи у новој светлости. Радимо искључиво своје композиције и верујем да ћемо после нових плоча стећи већу наклоност публике и критике.

ЗАБАВНИКОВА АНКЕТА 1974.

Снимио: М. Вучићевић

По обичају, Бенофру, најмлађи син Амхотепов, ишета у бело праскозорје на равницу испред града Мемфиса. Јутарња измаглица се дизала са широког плавог Нила. Гранати рукавци реке хитали су у загрљај мору.

Волео је овај јутарњи тренутак слободе док се врело сунце не помоли иза далеких источних пустиња. Десно од њега, на истоку, преко синајских рудника и бескрајног песка, куцало је срце Вавилонна, хетитског Хатушаша, а преко мора чудесног острва Крита. Бенофру се окрену истоку да види рађање сунца. Чекао је да се помоли иза Сфинкса и пирамида Кефрена, Зосера, Снефруа, Микерина међу којима се као краљица, заоденута у црни плашт од глчаног гранита, уздизала Кеопсова пирамида.

Задржа поглед на њој и узвикну.

— Мемфисе, лепши си од свих градова: Тебе, Тиниса, Вавилонна, Кнссоса и Хетушаша. Најлепши си на свету!

У том часу сунце исплови и изгласани гранит пирамида блесну као истопљено сребро. Зраци су се ломили и одбијали од мирне површине Нила, високих пирамида и храмова, густог сплета канала за наводњавање. Египат је на раном сунцу блештао као драгуљ бачен у пустињу.

Породични скуј

У узаној дугачкој одаји Амхотеп је држао главу заронену у шаке. Чекао је да му се најмлађи син врати са Нила. Бенофру уђе.

— Сада сте сви на окупу — рече отац. — Још данас одлазимо из Мемфиса. Само сам то хтео да кажем.

Друга два сина и мајка ћутке климнуше главама, не питајући за разлог.

— Зашто, оче? Зашто остављамо овај прелепи град? Је ли се на тебе сручио гнев владара или ти је у сну од богова заповеђено?

— Стигао је гласник — поче Амхотеп. — Седам дана без одмора газио је пустињу.

— Какве страшне вести ти је донео, оче? — упита Бенофру.

Амхотеп пред јединог писменог сина баци свитак папируса. Бенофру га одви и загледа се у нервозно исцртане знаке.

— Рука која је ово писало дрхтала је — рече. — То је рука кукавице.

— Прочитај браћи! — нареди отац.

— Војска потучена на Синају. Долазе Хикси — прочита Бенофру.

— Морамо што даље одавде, уз Нил, до Туниса и Тебе или још даље — шапутао је Амхотеп.

— Ако ми дозвољаваш, оче, остаћу. Пре бих умро него оставио Мемфис. Моје очи, ако будем умирио, поклониће му последњи поглед.

— Они убијају и руше. Дивље азијско племе плљачкаша, на чудним напругама које се котрљају, језде пустињом и плљачкају храмове, пале куће и руше градове. То су Хикси...

— Али ми ћемо...

— Побуњени сељаци и робови ће им послужити да сруше фараоне, придружиће им се... — викао је Амхотеп.

У смирају дана на прагу напуш-

тене куће стајао је Бенофру. Гледао је три црне тачке које су хитале на југ. Његови родитељи и браћа, на троје саоница за песак, однели су све са собом. Само бескрајно поштовање према мајци спречило је Бенофруа да отац и браћу ишиба танким корбачем који је носио око чланка руке.

Целе ноћи није могао да заспи. Рано је устао, окупао се у базену сеновитог врта и изишао у град. Робови су безвољно пословали око ниских кућа од опеке. По њиховим спорим покретима и дрским

— Можда и Теба умире — рече.

Човек је ћутао и гледао. Сви су се надали помоћи Тебе и Тиниса. Али, она није долазила. Време је одмицало а у уплашене људе увлачила се црна слутња: планински градови југа се боре или их је, исто као Мемфис, прогутао пламен. Помоћ никада неће стићи.

Хиљаде робова је, без контроле, лутало пољима и градом. Сваки је, жељан освете и плена, убијао и за најмањи комад метала мислећи да је злато или сребро.

ПЛЉАЧКА

ХИЉАДЕ РОБОВА ЈЕ, БЕЗ КОНТРОЛЕ, ЛУТАЛО ПОЉИМА И ГРАДОМ. ЖЕЉНИ ОСВЕТЕ И ПЛЕНА, УБИЈАЛИ СУ И ЗА НАЈМАЊИ КОМАД МЕТАЛА МИСЛЕЋИ ДА ЈЕ ЗЛАТО.

погледима наслућивало се да нешто очекују.

Управо када је сунце достигло зенит, Бенофру се одмарао под лиснатом палмом у врту. Изненада бука и крици допреше преко високог зида. Умотао се у лаки бели опртач и истрчао на улицу. Људи су претрашено трчали гурајући се са робовима који су спокојно, скрштених руку чекали.

Бенофру изиђе из града и попе се на песковито узвишење. Погледа у даљину. На истоку, као рој скакаваца, у облаку прашине, према граду је хитала поамна гомила. Бенофру први пут виде да коњи вуку направе са два округла дрвета који се крећу. Огромном брзином гомила се приближавала машући коњима и ножевима. Већ је распознавао брадата лица и похлепне очи.

— Хикси, долазе Хекси — промрмља.

Уплашено помисли да је град без одбране и поглед му клизну у модри Нил. Тамо, високо у брдима, у Теби или иза водопада су његова браћа и родитељи.

Бенофру потрча у град надајући се одбрани. Али, у њему није чуо звекет оружја. Мемфис је био спреман да умре.

Међу Хиксима

Дванаест дана Бенофру је лежас везан у једном од магацина своје куће. Остале одаје пространог складишта одјекивале су звуцима мучења. Када дође на мене ред — помисли — нећу видети Мемфиса. У сјају је кроз узани прозор допирао ситри мирис пљевине. Сузе су му квасиле бледо, измучено лице.

Човек до њега онуши ваздух.

— Град гори — рече.

— Египат гори — зајеца Бенофру.

— Теба, неће нас напустити Теба! — викао је човек. — Њихови ратници ће се спустити са брда и уништити дивљаке!

Бенофру се загледа у његово раскрвављено лице и упале очи. По искрзаној одећи закључи да је трговац.

Хиљадугодишње царство се рушило као трула, дотрајала грађевина. Оно што нису могли однети, Хикси су палили.

Врата Бенофрусове одаје се нагло створише. Соба се испуни Азијцима.

— Ти си син градитеља Амхотепа? — грмну један од Хикса.

— Ја сам — рече Бенофру.

— Где ти је отац?

— Не знам.

У истом трену на лицу осети снажни ударац бичем. Жестина бола угуши крик. Уста му се испунише сланим укусом крви.

— У Теби или иза водопада Нила. Далеко одавде — рече.

— Је ли му неко помогао у послу? — упиташе га.

— Ја — одговори Бенофру. — Мене је спремао за наследника.

— Одвежите га.

Када оштрим ножевима пресекоше везе, Бенофру остаде да лежи. Укочени удови се нису помицали. Хикси га грубо изнесе из складишта. Пренели су га преко стазе оивичене зеленилом и унели у кућу. Положише га пред брадатог, прашњавог заповедника.

Бенофру погледа око себе. Кућа је била у нередом као да је кроз узане собе прохујала пешчана олуја.

— Ти идеш са нама — рече заповедник.

Бенофру га погледа у недоумици.

— Са вама? — прошапута кроз натечена уста.

— Да, потребан си нам.

Избацили су га у двориште чије је високе зидове чувала стража. Допузао је до ивице базена и клоноу у хладну, бистру воду.

Ноћ се спустила на разорени град. Похлепне робове и љутите сељаке растеривале су ноћне патроле Хикса. Понеко згариште светлцуло је у мраку. Мемфис је био пуст и уплашен.

— Полази — наредише Бенофруу.

Извукао се из жбуна у дну дворишта, умотан у опртач и послушно кренуо испред двојице стражара. Када су минули и последњу кућу избише на зараван где је толико пута дочекивао изласке сунца. Чекала га је група од десетак јахача. Недалеко од њих се чуло рзање коња и ударање копита по

меком песку. Поведоше га осветљавајући пут бакљама.

— Ти си Бенофру — прозбори глас из тмине — погни се у кола, крећемо.

Два роба из Нубије га огромним мрким рукама угураше у двоколицу. Држали су кратке ножеве уперене у његове слабине. Ошинуше коње витким трскама и кола кренуше. Коњаници су, држећи бакље, по пет са сваке стране, окружили кола.

Бенофру није знао куда га воде. Мислио је, у почетку, да из Мемфиса одлази у робље. Када се на ноћном небу оцрта глава Сфинкса са племенитим Кеопсовим ликом, Бенофру уздрхта. Пр-

ви пут, откад зна за себе, ноћу је улазио у долину где су сахрањени древни владари. Огромна тела пирамида претећи су се надвисила над поворку. Мимоишли су камене канџе Сфинкса и поплочаним путем зашли међу пирамидама. Стадоше на пространом каменом тргу. Бакље су бациле светлост на двоколицу не осветљавајући лица јахача. У дубокој тишини чуло се само шиштање смоле која је капала низ бакље.

— Сада је на тебе ред — заори се глас.

— Шта треба да учиним? — запита Бенофру.

— Ти си помогао оцу, ти си наследник великог градитеља Амхотепа, ти знаш како се улази у пирамиде!

Бенофру уздрхта. Тражили су да покаже пут до блага древних фараона.

— Не, не могу — јекну и клону на руку једног од Нубијаца.

Те ноћи није долазио себи. У кошмару, пред очима су му промицале језиве слике онога што се од њега тражи.

Хикси су га за сваки дан одлагања свирепо кажњавали. Ускратили су му храну и воду, шибали га док не клоне. Његове патње достигоше врхунац петог дана мучења. Управо када су га, обамрлог, износили из дворишта са палмама, после шибана, затражи да говори са заповедником Хикса.

У очевој одаји затече заповедника са још тројицом доглавника.

— Показаћу вам пут — рече Бенофру.

— Када?

— Вечерас. Али, само у ону најлепшу и највећу од свих пирамида — Кеопсову.

— А друге? — упита заповедник.

— Показаћу вам улаз у Кеопсову пирамиду. То је све. После ће бити свеједно.

У његовом гласу није било страха или претње, но неке одлучности човека који је решио да умре.

У унутрашњости пирамиде

Са сумраком га нестрпљиви Хикси изведоше и кренуше ка некрополама Мемфиса. Пред Сфингсом Бенофру заустави поворку и загледа се у непомицно, камено лице фараона Кеопса.

— Хајдемо — рече после неколико тренутака.

Дошли су до величанствене пирамиде. Бенофру ју је неколико

пута, са пратњом, обишао двоколицама. На једном месту се зауставио, извадио свитак папируса, примакао бакљу и кренуо ка стрмом каменом зиду. Мерио је корацима растојање од углова, гледао уз глатке ивице, куцао по тврдим плочама.

— Овде — рече и показа десет корака дугачку гранитну плочу.

Хикси су металним полугама целе ноћи ломили тврду стену. У зору, са првим зрацима сунца, угледаше мрачни отвор који је водио у унутрашњост пирамиде. Запалили су бакље и, дршћући од страха и похлепе, утонули у камену утробу грађевине.

Пространи ходник од тесаног камена водио је стрмо наниже. Поворка је лагано напредовала. Хладноћа камена се увлачила у кости и ледила крв. Придржавајући се о рапаве зидове, на зачељу је корачао Бенофру. Очекивао је да се догоди оно о чему му је причао отац, о чему је говорила стара легенда. Да није веровао, никада не би пристао да открије скривени улаз.

После педесетак корака поворка стаде.

— Куда сад? — упита заповедник.

Пред њима, осветљена димљивим бакљама, рачвала су се два пута. Један је настављао истим косим нагибом а други се пео навише ка врху пирамиде.

— Доле — рече Бенофру.

Дугим корацима су наставили ход. По влажним зидовима и капима воде која је продирала Бенофру је знао да се налазе дубоко у земљи, под пирамидом. Још их је педесетак корака делило од смрти намењеној пљачкашима. Крај ходника и зараван пред вратима Хикси пређоше у трку. Нашли су се у огромној просторији од црног гранита. При дну дворане блештале су скупоцене посуде и фигуре од позлаћене слоноваче. Прегршти блештавих драгуља биле су расуте по пурпурним простиркама.

Бенофру је грозничаво претраживао одају погледом. И онда је угледао чудну посуду из легенде. Задовољно се насмешио.

Ослоњен на хладни камен посматрао је како се примичу узаном белом ђупу постављеном на три огромна рубина. Необична запечаћена посуда донета из земље Сумера на поклон владарима Египта. Сумери су је чували откада је пламтећа кугла напустила њихову долину. Чудни незнаца који је одлетео са куглом дао ју је у руке њиховог ратника и рекао:

— Отворите ако будете желели да умрете...

Један од Хикса угледа рубине. Снажним замахом одбаци ђуп на стеновити зид. Бела материја прште и просторију испуни зеленкаста измаглица.

Бенофру потрча. За собом, из одаје са лажним саркофагом, чуо је стењање и крике самртника. Зелени дим је доносио смрт. После неколико тренутака укоченим стопалима додирну топли песак испред пирамиде. Потрчао је на југ далеко заобилазећи зграишта Мемфиса.

Када се окренуо да последњи пут погледа град осети убуд. Подиже десно стопало и угледа ситну капљицу крви. Али пре но што је и погледао ногу знао је шта се догодило. У тренутку је видео црно тело отровног пустињског паука како замиче за камен.

Обливан знојем, борећи се за ваздух, Бенофру се грчио на ивици стене. Смрт се приближавала сваки ударом срца. Испунило се оно што је толико желео: посматрао је Мемфис и док умире.

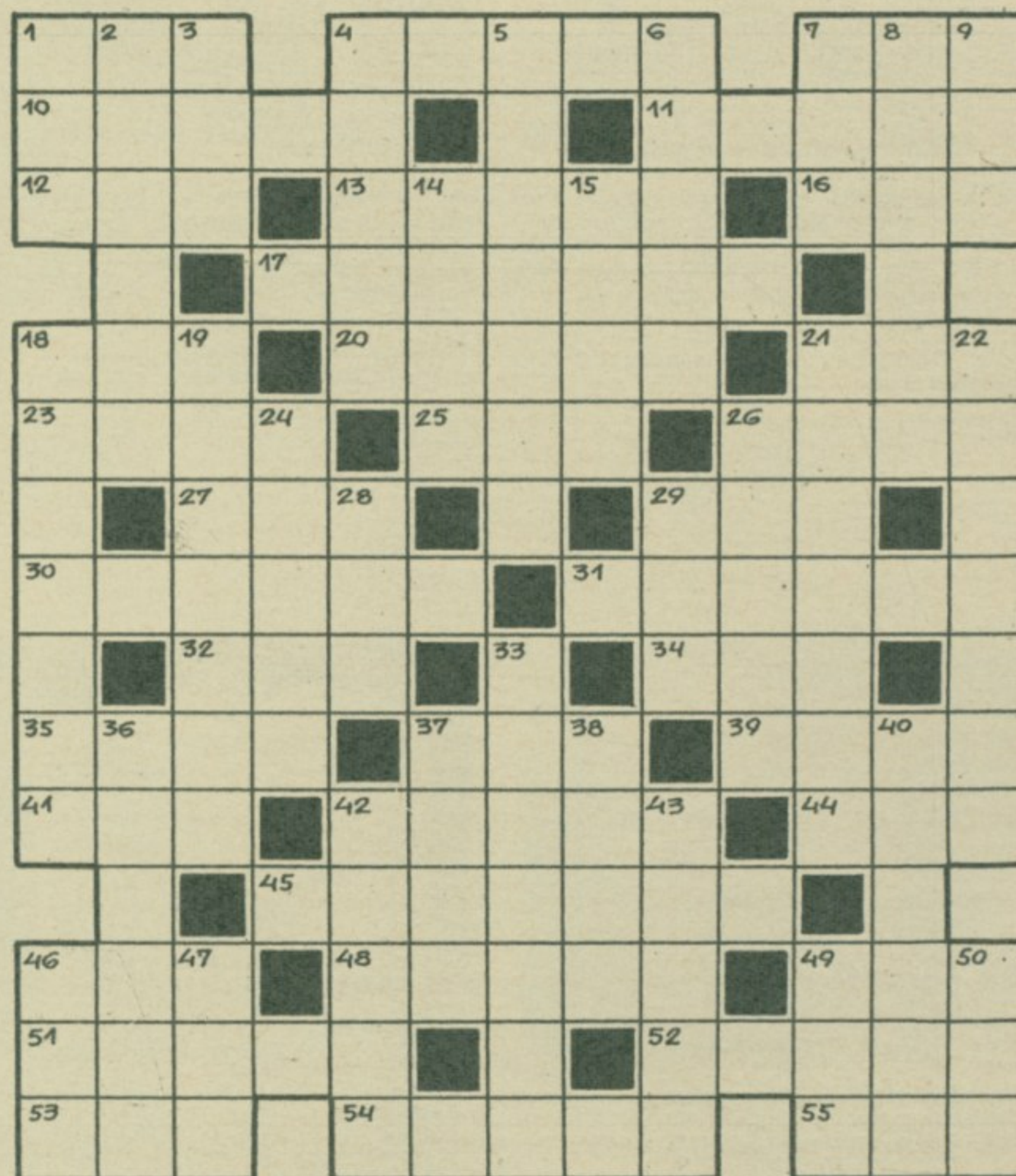
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) спис, 4) напрезање, 7) без репа, 10) загребачки ТВ режисер (Антон), 11) средоземна биљка, 12) марка аутомобила, 13) под, 16) драг, 17) онај који воли да други раде за њега, 18) лична заменица, 20) припадник народа који се стално сели, 21) поврх, изнад, 23) моторне тестере, 25) доживљај при спавању, 26) наш боксер (Парлов), 27) језеро у Северној Америци, 29) масноћа, 30) иранска новчана јединица (мн.), 31) непокретни део мотора, 32) врста папагаја, 34) ономотопеја гласа једне домаће животиње, 35) страно мушко име, 37) припадник једног номадског народа, 39) страно женско име, 41) отац (слов.), 42) казнени ударац у фудбалу, 44) мера за површину (мн.), 45) врста говора у позоришној представи, 46) телефонски позив, 48) чувени полски композитор, 49) жалосна врба, 51) велика плетена корпа, 52) римски император, 53) име Карењине, 54) варварски народи, 55) чехословачка афирмација.

УСПРАВНО:

1) узвик негодовања, 2) кућна огњишта, 3) прост број, 4) Јапан, 5) река у САД, 6) младице за расађивање, 7) стена, камен (песн.), 8) једини примерак, 9) део кухињског намештаја, 14) Света Гора, 15) једна домаћа животиња, 18) врста позоришног комада, 19) Хомеров спев, 21) школско предавање, 22) званични укази, 24) државне благајне, 26) врста инсекта (мн.), 28) шумска креда, 29) мађарски фудбалски клуб, 33) врста индустријске биљке, 36) хемијско средство за чишћење, 37) марка аутомобила, 38) које су ниског раста, 40) главни град Јерменије, 42) врста установе за јавне комуникације, 43) кухињске посуде, 46) старојудејски цар, 47) узвик при скоку, 49) позади, 50) бања у Пиринејима.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) опет, 4) ама, 7) Плав, п, 10) трчкарало, и, 11) усна, 13) она, 14) Атал, 16) сласт, т, 18) руина, а, 19) аутомат, т, 22) Авр, 24) повод, 25) лаж, 27) укус, 29) кад, 30) ваге, 31) токато, 32) расход, 33) окат, 34) Јао, 36) Сона, 37) ров, 38) карст 40) рин, л, 41) рецитал, з, 43) малер, з, 45) собар, 48) арац, 49) кош, 51) гума, л, 52) детонатор, с, 53) инат, 54) Вах, 55) рана.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милољуб Лазаревић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владан Грбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страни валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

1. МАТЕМАТИКА — енциклопедија математике. Ова књига омогућава свим ученицима, студентима, наставницима и професорима да лако и брзо савладају све тешкоће из области математике. У преводу наших познатих математичара представља математички део „Опште енциклопедије Ларус“. Књига је штампана латиницом, формата 23×30 цм, у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом.

Цена књиге 250.— динара
Преко Забавника 200.— динара

2. ДЕЧЈА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА LAROUSSE — драгоцен приручник сваком ученику, луксузно опремљен, у тврдом повезу, илустрације у четворобојној штампи.

Цена књиге 120.— динара
Преко Забавника 100.— динара

12. ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО — Богата ризница одговора на многобројна дечја питања. Ова дивна књига неопходна је потреба сваког ученика јер пружа читав низ сазнања о свету који га окружује. То је поучан, забаван, користан и пре свега информативан приручник. Књига је писана једноставно и популарно, на 483 стране двостубачног текста, формата 26,5×20,5 цм. Луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Цена књиге 180.— динара
Преко Забавника 150.— динара

3. БИО ЈЕДНОМ — најлепше приповетке југословенских народа припремљене за младе, за оне са маштом, за све који воле мудру реч, домишљатост и смех. Књига је луксузно опремљена у првокласној вишебојној техници богато илустрована, у тврдом повезу и пластифицираним корицама.

Цена књиге 60.— динара
Преко Забавника 50.— динара

4. ВЕЛИКИ БАЧКИ РЕЦИТАТОР — за ђаке и наставнике. Веома корисна књига која омогућаје да улепшате ваше празничне и школске свечаности. Садржи више од 240 пригодних песама.

Цена књиге 50.— динара
Преко Забавника 40.— динара

**искористите
НОВОГОДИШЊИ
ПОПУСТ у Политики-
ном забавнику!
купите за ваше
најмилије
користан и трајан
поклон!**

**освојите добре
оцене уз помоћ
добре књиге!**

13. ПРИЧЕ ИЗ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКЕ БОРБЕ — Антологијални преглед кратке приче наших савремених писаца о народноослободилачкој борби. Књига је намењена школској омладини. Приче ове књиге говоре о једном херојском времену, о људима који су чиста срца и обузети светлим идеалима борбе за народну слободу стварали темеље социјалистичког друштва.

Цена књиге 30.— динара
Преко Забавника 65.— динара

5. ДЕЦА СВЕТА — збирка дивних прича о деци целог света. Ово је књига о вашем другу и пријатељу, о руској девојчици Наташи и њеном брату, о индијском дечку Гопалу и његовој сестрици, о твом другу из далеког Јапана и Мексику, о црном дечаку из сунчане Африке. То је књига о највећој и најлепшој породици, пријатељској породици све деце света чији је заједнички језик — љубав. Књига је штампана ћирилицом, великог формата са 240 страна и више од 200 оригиналних фотографија.

Цена књиге 60.— динара
Преко Забавника 50.— динара

ЗЛАТНА ГРЛИЦА, I КОЛО — Библиотека за све узрасте. — 6. Десанка Максимовић: ОРАШЧИЋИ — ПАЛЧИЋИ. 7. Стеван Раичковић: ВЕТРЕЊАЧА. 8. Слободан Марковић: ДВАНАЕСТ МЕСЕЦИ. 9. Гвидо Тартаља: ОПЕТ ЈЕ ТУ ПРОЛЕЋЕ. 10. Коста Степановић: ГОЛУБ НА ДЛАНУ. 11. Ивица Рорић Вања: ПРИЧА ДО ПРИЧЕ, ПЈЕСМА ДО ПЈЕСМЕ.

Цена књиге 35.— динара
Преко Забавника 30.— динара

НАРУЧБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО — купујем књиге са бројевима:

За укупну суму од _____ динара, коју ћу платити поштару који ми донесе књиге.

НА ОТПЛАТУ — купујем књиге са бројевима:

За укупну суму од _____ динара, коју ћу платити у _____ месечних рата. Прву рату платићу поштару кад ми донесе књиге.

(Читко: име и презиме наручиоца)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Назив радне организације и место)

Овера о запослењу

Купац

(Печат и потпис овлашћ. лица)

(Својеручни потпис купца)

Поруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Купци из Београда могу подићи књиге сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка бр. 9. Сва обавештења можете добити на телефон: 630-871.

ЗА ГОТОВО. Свака књига или комплет књига има свој број. Упиши бројеве књига које желиш да купиш на наруџбеницу. Попуњену наруџбеницу наплати на дописницу и пошаљи на адресу: ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 БЕОГРАД, Краљевића Марка бр. 9. Књиге ћеш платити поштару кад их донесе. Примају се наруџбенице само за 30.— динара или више (јер се за мање не исплати слати због поштарине).

НА ОТПЛАТУ. Упиши на наруџбеницу бројеве књига или комплета које желиш да купиш и пошаљи на адресу: ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 БЕОГРАД, Краљевића Марка бр. 9. Примају се наруџбенице само за 60.— динара и више (јер се не исплати слати за мању суму). Ако купујеш књиге за 60.— динара до 120.— динара плаћаш по 30.— динара месечно. Ако купујеш књиге за више од 120.— динара платићеш их у 10 месечних рата, с тим што најмања месечна рата може бити 30.— динара. Прву рату платићеш кад добијеш књиге.

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

КАКО ЈЕ НАСТАО ХИЈАВАТА?

Жељела бих да сазнам ко је био Индијанац Хијавата и да ли га је створио Волт Дизни.

Јасминка Бонић,
Завидовићи

Према древној индијанској причи, Хијавата је био легендарни по-

главица Ирокеза и оснивач Савета ирокежанских племена 1570. године. Индијанска предања о овом славном вођи послужила су северноамеричком песнику Хенрију Лонгфелду (1807 — 1882) за поему о Хијавати. „Песма о Хијавати“, како се зове ова поема, преведена је на многе језике широм света. Тако се и чуло за мудрог Хијавату.

За Индијанце са севера Америке, Хијавата је митски јунак, необичног рођења, који је дошао међу њих да ослободи њихове шуме и реке, да их научи да не живе са-

мо од лова, већ да обрађују земљу. Он је први донео кукуруз, њихову главну храну. „Хијавата“, што на индијанском језику значи „учитељ“ или „мудри човек“, учио их је да сва индијанска племена треба да живе у слози. Он је први Индијанац који је попустио лулу мира, позивајући тако сва племена да пођу путем љубави и слоге.

Године 1940. славни Волт Дизни употпуњује галерију ненадмашних цртаних ликова малим, љупким Индијанцем Хијаватом. Сигурно је да је великан стрипа и цртаног филма код стварања лика и приче о Хијавати био инспирисан индијанском легендом и Лонгфеловом поемом. Међутим, док је легендарни Хијавата у предањима и поеми о њему мудри поглавица и неустрашиви ратник, Дизнијев Хијавата је особинама и душом као и сваки дечак. И као такав, умиљат и симпатично наиван, освојио је свет, као и остали Дизнијеви јунаци.

ПРВА ПАКЛЕНА МАШИНА

Интересује ме ко је и када конструисао паклену машину.

Иван Мирић,
Вараждин

Прву паклену машину конструисао је Италијан Фредерико Ђамбели. Употребљена је приликом на-

пада на Анверс, 5. априла 1585. године. Била је напуњена са 9.000 килограма барута и уништила је један мост дугачак 800 метара.

АДРЕСА ВЕЛИКОГ ГИТАРИСТЕ

Молим те да у Малој пошти објавиш адресу нашег познатог гитаристе Јована Јовичића.

Бранко Пешевски,
Бор

Адреса коју тражите гласи: Јован Јовичић, Топличин венац 15, 11000 Београд.

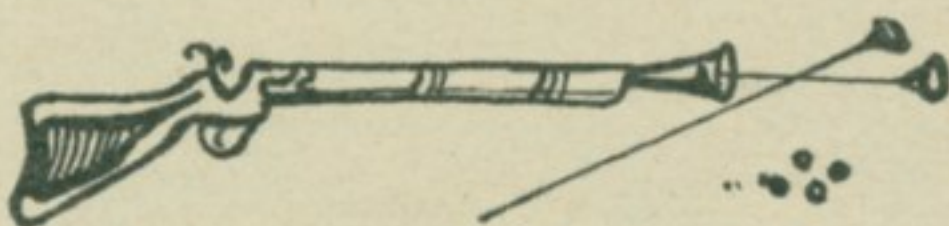

ШТА ЈЕ ХАРБИЈА?

У народним песмама сам наилазила на реч „харбија“ па те молим да објасниш шта она значи.

Милица Јаковљевић,
Београд

Харбија је гвоздени штапић, шипка, помоћу које су пуњене старе пушке. Харбија се носила за појасом, а дршка јој је често била богато украшена.

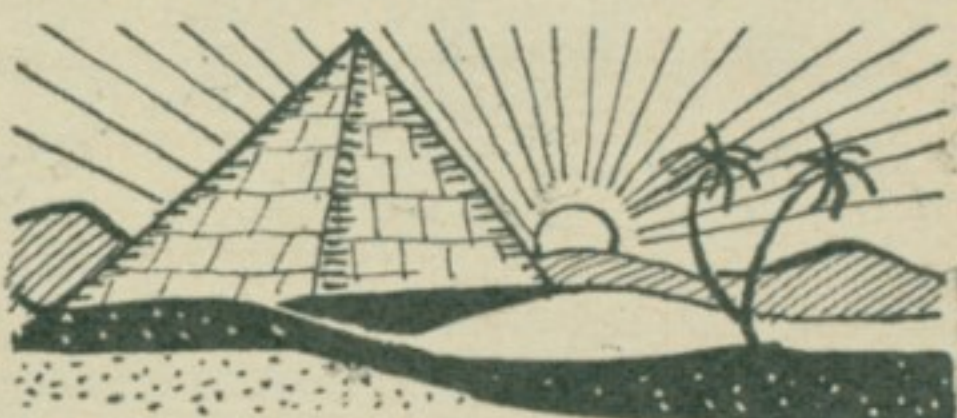

НАЈВЕЋА ГРОБНИЦА НА СВЕТУ

Желео бих да знам колике су димензије Кеопсове пирамиде.

Зоран Илић,
Лазаревац

Кеопс, египатски фараон из четврте династије (око 2600. г. пре н. е.) подигао је највећу од свих египатских пирамида и највећу гробни-

цу на свету. Кеопсова пирамида првобитно је била висока 147 метара са основама широким 233 метра. Садашња висина ове огромне грађевине износи 137 метара.

По чувеном старогрчком историчару Херодоту, пирамиду је у току 20 година градило око 100.000 људи.

ЧАСОПИС О КОШАРЦИ

Читао сам у новинама да је покренут часопис „Кошарка“ посвећен овом спорту. Знам да је већ изишло неколико бројева овог часописа, али ја нисам успео да га набавим. Молим те да у Малој пошти наведеш издавача „Кошарке“ као и адресу где га могу купити и на коју се могу обратити за претплату.

Драган Михаиловић,
Госпић

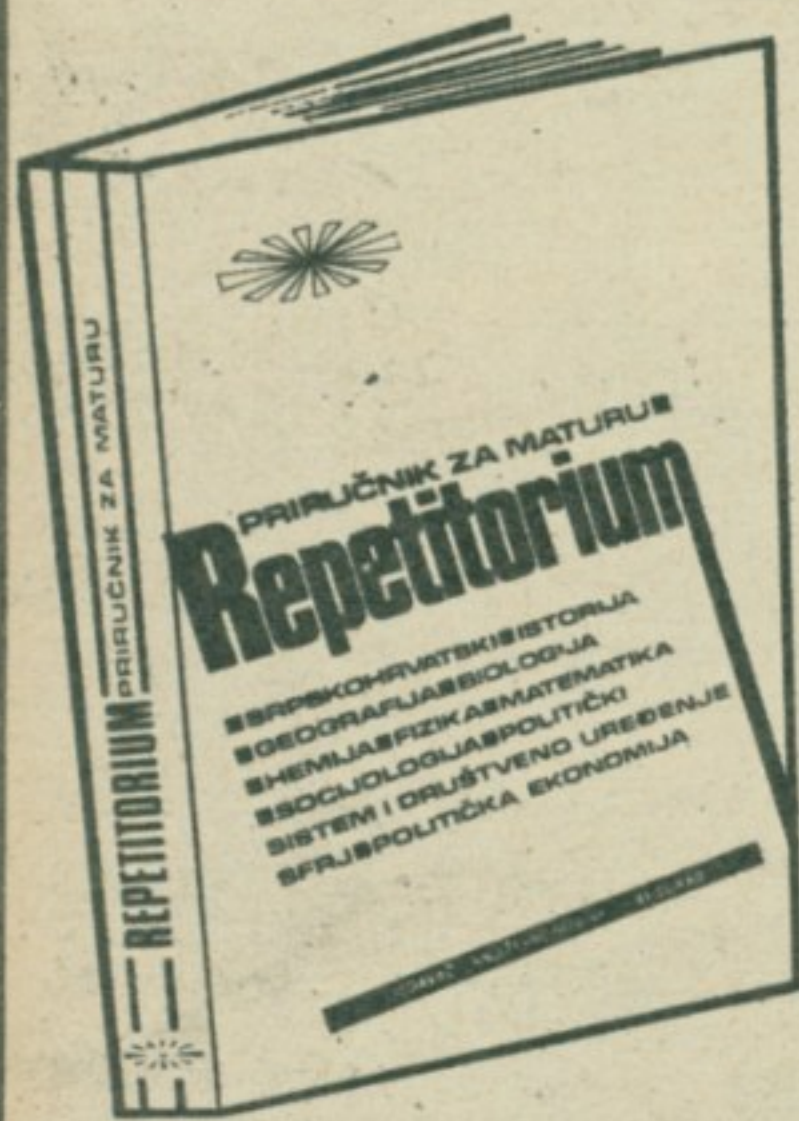
„Кошарку“ издаје Стручни савет Кошаркашког савеза Југославије.

Цена овог часописа је 7 динара. Може се купити у продавницама новина, а у Београду у „Спортској књизи“, Македонска 19. За претплату се обратите на адресу: „Кошарка“, Хала Тиволи, Целовешка 25, 61000 Љубљана.

УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЦП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 60 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 190 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 30 динара за сваку књигу!

